

XXIV ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ПЪРВА РЕДОВНА СЕСИЯ

Стенографски дневникъ

НА

64. заседание

Срѣда, 1 мартъ 1939 г.

(Открито въ 15 ч. 50 м.)

Председателствувалъ подпредседателътъ Димитъръ Пешевъ

Секретари: Асенъ Голевъ и Серафимъ Георгиевъ

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е :

	Стр.		Стр.
Съобщения:		2. За измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за общинския налогъ (Второ четене) . . .	1787
Отпуски	1785	3. За опрощаване на глоби, лихви и неиздължения по фискални и други закони (Първо четене — разиокване)	1788
Питания	1785	Говорили: М-ръ Д. Божиловъ	1791
Запитване	1785	А. Риболовъ	1793
По дневния редъ:		М. Матовъ	1796
Законопроекти:		Е. Клянтевъ	1800
1. За данъчни облекчения. (Второ четене и решение да се върне въ комисията за ново разглеждане) 1785		Д. Марковъ	1803
Говорили: Б. Абаджиевъ	1786		
И. Петровъ	1786	Дневенъ редъ за следващото заседание	1806
Петко Стояновъ	1786		
М-ръ Д. Божиловъ	1787		

Председателствувашъ Димитъръ Пешевъ: Присъствуватъ нужниятъ брой народни представители. Обявявамъ заседанието за открито.

(Отсъствуватъ г. г. народнитъ представители: Александъръ Симовъ, х. Атанасъ Поповъ, Деню Георгиевъ, Димитъръ Нейковъ, Еню Поповъ, Иванъ Сарафовъ, Иванъ Халаджевъ, Йосифъ Робевъ, Михаилъ Михайловъ, Наню Недковъ, Никола Търкалановъ, Ради Найденовъ, Стефанъ Стателовъ и Христо Гатевъ).

Имамъ да направя следнитъ съобщения.

Председателството е разрешило отпуски на народнитъ представители:

на г-нъ Боянъ Абаджиевъ — 1 день, за 2 мартъ;
на г-нъ Илия Славковъ — 1 день, за 2 мартъ;
на г-нъ Минчо Драндаревски — 1 день, за 28 февруарий;
на г-нъ Никола Стамболиевъ — 1 день, за 28 февруарий;
на г-нъ Дончо Узуновъ — 1 день, за 28 февруарий;
на г-нъ Жико Стружевъ — 1 день, за 28 февруарий;
на г-нъ д-ръ Петъръ Кьосеивановъ — 1 день, за 28 февруарий;

на г-нъ Серафимъ Георгиевъ — 1 день, за 28 февруарий;
на г-нъ Стефанъ Станевъ — 1 день, за 28 февруарий;
на г-нъ Спасъ Мариновъ — 1 день, за 28 февруарий, и
на г-нъ Панайотъ Станковъ — 1 день, за 28 февруарий.

Постъпили сж:

Питане отъ народния представителъ г. Стойно Славовъ до г. министра на финанситъ относно закупуването на Каялийската захарна фабрика.

Запитване отъ народния представителъ г. Александъръ Цанковъ до г. министра на вътрешнитъ работи и народното здраве относно интернирането на пловдивскитъ граждани Христо Бъчваровъ и д-ръ Иванъ Чомаковъ.

Питане отъ народния представителъ г. Александъръ Цанковъ до председателя на Народното събрание, относно извършения обискъ въ жилището на сжния народенъ представителъ.

Питане отъ народния представителъ г. Дойчинъ Цкълевъ до г. министра на вътрешнитъ работи и народното

здраве относно извършенъ обискъ въ жилището му и по интернирането на пловдивскитъ гдграждани Христо Бъчваровъ и д-ръ Иванъ Чомаковъ.

Питанията и запитванията ще бждатъ изпратени на съответнитъ министри за отговоръ.

Пристъпваме къмъ точка първа отъ дневния редъ:

— ВТОРО ЧЕТЕНЕ ЗАКОНОПРОЕКТА ЗА ДАНЪЧНИ ОБЛЕКЧЕНИЯ

Има думата секретарьтъ г-нъ д-ръ Найдентъ Найденовъ.

Д-ръ Найдентъ Найденовъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за данъчни облекчения

„Параграфъ единственъ. Безобложниятъ данъкъ по закона за данъка върху общия доходъ и по указъ № 79/1923 година, както и безобложниятъ данъкъ замятие по закона за данъка върху приходитъ отъ 1925 година и измѣненията му, констатиранъ съ актове, които сж били вржчени следъ 1 януарий 1938 година и до 30 септемврий 1938 година включително, се събира безъ лихва за закъснение, ако бжде изплатенъ до 31 мартъ 1939 година включително. Безобложниятъ данъкъ по горнитъ указъ и закони, констатиранъ съ актове, които сж били вржчени следъ 1 октомврий 1938 година, се събира безъ лихва за закъснение, ако бжде изплатенъ въ шестмесеченъ срокъ отъ деня на вржчване съставения актъ. Въ случай, че решението на първоначалната или на контролната комисия бжде обжалвано и съ окончателното решение първоначално установениятъ данъкъ бжде увеличенъ, разликата въ повече се плаща безъ лихва, ако бжде внесена въ шестмесеченъ срокъ отъ съобщаване окончателното решение.

Платениятъ следъ 30 декемврий 1938 година, съответно следъ сроковетъ въ предшествуващата алинея безобложенъ данъкъ се събира съ 1 на сто месечна лихва, считана отъ 1 януарий 1937 година“.

Председателствувашъ Димитъръ Пешевъ: Постъпило е писмено предложение отъ народния представителъ г. Боянъ Абаджиевъ, който предлага къмъ параграфъ

единствен на законопроекта за данъчни облекчения да се прибавят следният нови алинеи: (Чете)

„1. Предприятия, на които актоветъ по безобложния данък сж били вржени преди 1 януарий 1938 г., данъкът се събира безъ лихва и глоба, ако бъде изплатенъ до 30 априлъ 1939 г. включително. Тъзи, които до тази дата не внесатъ дължимия отъ тѣхъ данъкъ, плащатъ лихва 1% месечно, начиная отъ 1 януарий 1938 г.

2. Данъцитъ, опредѣлени по допълнително открити отъ данъчните органи печалби или произходящи отъ странични, недекларирани, случайни или други, вѣнъ отъ главния на предприятието обектъ за търгуване или производство, занятия, актоветъ по които сж вржени до 31 декемврий 1937 г., ако се изплатятъ до 31 юлий 1939 г. включително, се събиратъ безъ глоба и лихва“.

Има думата народниятъ представителъ г. Боянъ Абаджиевъ.

Петко Стояновъ: Да се отиде въ комисията съ тѣзи предложения, първо, и, второ, тази материя не трѣбва да минава по единъ контрабанденъ начинъ.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Г-нъ Стояновъ! Ще Ви дамъ думата, ще имате възможностъ да се изкажете.

Боянъ Абаджиевъ (Отъ трибуната): Г-да народни представители! Това не е мое предложение, а е предложение на бюрата на търговско-индустриалнитъ камари, които се бѣха събрали, за да унифициратъ своята резолюция.

Петко Стояновъ: Това нѣма никакво значение.

Боянъ Абаджиевъ: Азъ не казвамъ, че то има значение, но не искамъ да се съмнявате. Вие, които винаги много загрижено се отнасяте къмъ тия въпроси, ще се съгласите, ...

Петко Стояновъ: Да, това е вѣрно, много загрижено се отнасямъ.

Боянъ Абаджиевъ: ... че има такива случаи, които, съ предложението, което се прави отъ г. министра на финанситъ, не могатъ да бждатъ обхванати.

Петко Стояновъ: Съсловно законодателство.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: (Звъни) Недейте прекъсва, г-нъ Стояновъ.

Петко Стояновъ: Ще прекъсвамъ, защото това е съсловно законодателство.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: (Звъни) Нѣма да прекъсвате! Недейте ме кара да прилагамъ правилника.

Боянъ Абаджиевъ: Г-да народни представители! Предложението, което правя, не с нѣщо ново. Това положение съществува и затова търговско-индустриалнитъ камари поискаха да се коригиратъ или да се допълнятъ известни непълноти, които съществуватъ. Има такива случаи. Това предложение не се отнася за данъкоплатци, които избѣгватъ да си плащатъ данъцитъ. Често пжти препискиятъ по тия данъци сж разгледани отъ първоначалната комисия, отъ контролната комисия и т. н. и данъкоплатцитъ сж освободени отъ тѣзи данъци, обаче, въ послѣдствие държавниятъ адвокатъ или друга нѣкоя инстанция повдига въпроса за допълнително внасяне на известни суми по този именно данъкъ. Съ това предложение, г-да народни представители, се освобождаватъ отъ тормозъ много стопански деятели, които стоятъ подъ угрозата да заплащатъ грамадни глоби и лихви и сж въ невъзможностъ да сторятъ това, да бждатъ редовни предъ фиска, да изплатятъ данъцитъ си и да останатъ и за въ бъдеще доходенъ за държавата данъченъ обектъ. Ако на такива данъкоплатци не се даде горното данъчно облекчение, то тѣ ще излзатъ отъ редицата на стопанскитъ деятели, ще станатъ тежестъ на държавата, и послѣдната ще трѣбва да се грижи за тѣхъ, безъ фискътъ да може да събере тия неопростени глоби. Тукъ не се отнася въпросътъ за самия данъкъ. Както виждате, въ предложението се иска следното: данъцитъ, опредѣлени по допълнително открити отъ данъчните органи печалби или произходящи отъ странични, недекларирани, случайни или други, вѣнъ отъ главния на предприятието обектъ за търгуване или производство, занятия, актоветъ по които сж вржени до 31 декемврий 1937 г., ако се изплатятъ до 31 юлий 1939 г. вклю-

чително, се събиратъ безъ глоба и лихва. А, споредъ текста на параграфъ единственъ на законопроекта, тѣзи данъци, които не се внесатъ, ще останатъ да се плащатъ съ 1% месечна лихва. Азъ мисля, че предложението е много умѣстно и отговаря на самата действителностъ, защото случаетъ, кждето данъкоплатцитъ сж натоварени съ излишни лихви, сж извънредно много. Тукъ е въпросъ само за глобитъ, г. Стояновъ. И затова, азъ Ви моля, г-да народни представители, да се съгласите съ това мое предложение, като апелирамъ и къмъ г-нъ министра на финанситъ да се съгласи да се вижнатъ тѣзи нови алинеи къмъ параграфъ единственъ на законопроекта.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Иванъ Петровъ.

Иванъ Петровъ: Г-да народни представители! По предложението на г-нъ Абаджиевъ дълженъ съмъ да заяви следното. Азъ не съмъ сторонникъ на такива инцидентни предложения. Това, което стана вчера по закона за бездоминицитъ, е уникалъ. Не бива тѣй инцидентно да се законодателствува. Схващамъ предложението на г-нъ Абаджиевъ, който изразява не свое мнение, който не е дошълъ да урежда положението на свои близки и пр., както виждаме да става това въ нѣкои случаи. Виждамъ, че иска да прокара известно гледище — може да е основателно — на известни стопански срѣди. Той е тѣхенъ представителъ и представителъ на българския народъ. Заслужава внимание. Азъ съжалявамъ, че г-нъ Абаджиевъ не дойде въ финансовата комисия, въ която заседавахме до късно презъ нощта, за да направи тамъ туй предложение. Чиновниците отъ службата дадохъ нѣкои освѣтления. Ето защо, азъ моля, ако г-нъ Абаджиевъ поддръжа предложението си, и ако г-нъ министърътъ на финанситъ намира, че то заслужава внимание, нека да върнемъ законопроекта въ комисията, да го разгледаме тамъ наново, но не сега да разрешаваме инцидентно този въпросъ. Азъ правя предложение, да върнемъ законопроекта въ комисията, и тамъ да се разгледа предложението на г-нъ Абаджиевъ, съ пожелание, такива предложения да избѣгваме да правимъ при второто четене на законопроектитъ.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Петко Стояновъ.

Петко Стояновъ: Г-да народни представители! Азъ се напълно съгласявамъ съ първата и заключителна частъ на това, което каза г-нъ Петровъ. Тоя начинъ на законодателстване, който се желае да се иногурира тукъ, има единъ основенъ дефектъ. Това Народно събрание има всички капиталъ на интелигентностъ и на почтеностъ да законодателствува така, както отговаря на народнитъ интереси. Достатъчно сж подготвени хората, които сж тукъ и достатъчно сж самостоятелни въ своитъ сжждения, за да си кажатъ мнението, когато сж нормално и правилно сезирани съ известни въпроси. Инцидентното законодателстване ще бжде не само пакостно за нашето законодателство, но то ще подбне авторитета и на Народното събрание. За менъ това е по-важно въ този моментъ.

Второ. Предложението, което прави г-нъ Абаджиевъ, е предложение, което разширява размѣритъ на самия законопроектъ, тѣй както първоначално бѣше внесенъ и както сега се прочете отъ г-нъ докладчика. Законопроектътъ се отнася стриктно само до известни работи. Това предложение, което се прави отъ г-нъ Абаджиевъ, не само че разширява законопроекта, но трансформира законопроекта отъ единъ транспортенъ законъ, какъвто е смисълътъ на законопроекта на г-нъ министра, въ единъ материаленъ законъ, съ прѣкото назначение да амнистира и да намалява данъкъ. И то кой данъкъ? Данъка върху приходитъ, за доказанитъ укрити, недекларирани части отъ дохода.

Азъ смѣтамъ, че тукъ има една заинтересованостъ. Г-нъ Абаджиевъ я каза: по решение, на търговско-индустриалнитъ камари прави това предложение.

Боянъ Абаджиевъ: Не само търговцитъ и индустриалцитъ се засѣгатъ.

Петко Стояновъ: Моля ви се. Засѣгатъ се търговцитъ и индустриалцитъ, защото 5 хиляди и нѣколко стотин души сж тѣзи, които плащатъ тоя данъкъ отъ 21 милиона лева.

Ето защо, азъ ви моля, г-да народни представители, не само да не приемете предложението на г-нъ Петровъ, законопроектитъ да отиде наново въ комисията, но просто да отхвърлите това предложение. Ако г-нъ Абаджиевъ

настоява на предложението си, той има възможност при гласуването закона за фискалната амнистия да го направи.

Моля г-нъ министра да приеме това мое предложение за *modus procedendi*, и да не се създават прецеденти. Иначе ще бъдем принудени да говорим открито, а щомъ се говори открито, очевидно е, че нѣма да има никаква полза.

Председателстващъ Димитър Пешевъ: Има думата г-нъ министърътъ на финанситѣ.

Министъръ Добри Божиловъ: Г-да народни представители! Азъ най-напредъ трѣбва да подчертая, че макаръ законопроектъ да бѣше внесенъ къмъ края на миналата година, и по своето значение трѣбваше да бѣде приетъ набързо, поради редица причини разглеждането му се забави досега. И затуй сега умѣстно се смѣсва съ законопроекта за фискалната амнистия. Дали тѣзи подозрения, които г-нъ Стояновъ хвърли, че се касае за известни лица, сж оправдателни, азъ не зная, но истината е, че преди да бѣде поставенъ този законопроектъ на дневенъ редъ, и отъ търговскитѣ камари, и отъ популярнитѣ банки, и отъ народнитѣ кооперативни банки, и отъ редица други съсловия се интересуваха за него въ смисълъ, въ какъвто е направеното днешно предложение. Всички казаха, че въ комисията ще имаме възможностъ да го разгледаме. Ако помните, когато мина законопроектъ на първо четене, по него говори г-нъ Йорданъ Русевъ, по него говори и г-нъ Боянъ Василевъ отъ Софийската селска избирателна колегия и казаха, че въ комисията възможно е, безъ да удовлетворяваме единични искания, да обобщимъ две-три категории, които да бъдатъ вмѣкнати въ законопроекта. Комисията, поради претрупаностъ въ Камарата, бѣше свикана въ едно неудобно време, една вечеръ. Вѣрно е, че г-нъ Петко Стояновъ не присѣствуваше, вѣрно е, че следъ като вземахме решение, като излизашме, г-нъ Боянъ Абаджиевъ ме пресрещна запъхтѣнъ и ми каза: „Азъ бѣхъ боленъ, съжелявамъ, че не сварихъ комисията, это исканията, които имахъ да направя“. Казахъ му, че при второто четене ще можемъ да ги разгледаме. Заявявай, че нѣмамъ нищо противъ да разгледаме още единъ пътъ въпроса въ комисията, кждето да присѣствуватъ всички членове, за да може да се проучи добре въпросътъ, преди да се вземе решение. Искамъ, обаче, да ви обясня, че даже и да се съглася на тѣзи искания, тѣ не сж толкова страшни. 90% отъ тѣхъ вече се покриватъ отъ внесенния законопроектъ за фискална амнистия.

Какво се иска съ предложението на търговскитѣ камари? Първо, да се засѣгнатъ актоветѣ, съставени или връжени преди 1 януарий 1938 г., защото сега, както е направенъ законътъ, се касае за случантѣ следъ 1 януарий 1938 г. връжени до 30 септемврий 1938 г. Ако тукъ не го приемемъ, членове 1, 2 и 3 отъ фискалната амнистия даватъ право на изплащане безъ глоби до 1 ноемврий 1939 г., а не до 30 априлъ, както е тукъ. Смѣтамъ, че не е грѣшка, ако се приеме и тукъ. Идва се до това безсмислено положение, затуй защото се смѣташе, че този законъ, като времененъ, ще може да се приеме до 30 декемврий, а виждаме, че той едва на 1 мартъ минава на второ четене.

Второ, вмѣкватъ се актоветѣ преди 1 януарий 1938 г., които се засѣгатъ съ членове 1, 2 и 3 на законопроекта за фискалната амнистия, като се дава срокъ до 30 априлъ 1939 г. Комисията го е решила общо за всички. Трето, вмѣсто 1 1/2% лихва, да се плаща 1%. Ако не ги удовлетвори съ настоящия законопроектъ, като мине законопроектътъ за фискалната амнистия, тѣ нѣма да плащатъ никаква глоба, на общо основание, защото всички събрани недоходи отъ 1 милиардъ лева отъ прѣки данѣци до 1 януарий 1939 г., ще се платятъ безъ глоби.

Втората алинея на предложението е вече нѣщо ново, което не е разисквано въ финансовата комисия и което се касае за данѣци отъ заняти странични. Ще трѣбва да ви кажа, че въ законопроекта за фискалната амнистия — не зная какъ ще мине — въ членове 1, 2 и 3 се покриватъ и тѣзи случаи.

При тѣзи обяснения азъ съмъ съгласенъ да отиде законопроектътъ въ комисията или пъкъ, ако намерите, че той може да се гласува сега, да бѣде гласуванъ. Смѣтамъ, обаче, че не се касае за отдѣлни съсловия, а до-гольмѣ кръгъ хора и че този законопроектъ е съ времененъ характеръ. Следъ това ще дойде и законопроектътъ за фискалната амнистия, който урежда по много по-рационаленъ начинъ всички тия въпроси. Всички тия искания ще бждатъ покрити отъ законопроекта за фискалната амнистия.

При това положение предоставямъ на почитаемото Народно събрание да реши, да отиде ли наново законопро-

ектътъ въ комисията или да бѣде приетъ така, както се предлага. Ако не бѣде приетъ така, смѣтамъ, че съ закона за фискалната амнистия въпросътъ се разрешава още по-рационално, отколкото съ тѣзи искания, предложени отъ г-нъ Боянъ Абаджиевъ.

Димитъръ Търкалановъ: Г-нъ Абаджиевъ да оттегли предложението си, защото законопроектъ за фискалната амнистия разрешава тия въпроси изчерпателно.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Съгласно чл. 45 отъ правилника за вътрешния редъ най-напредъ ще гласувамъ предложението на г-нъ Иванъ Петровъ, съ което е съгласенъ г-нъ министърътъ на финанситѣ, а именно, законопроектъ да се върне въ комисията, кждето бѣде разгледанъ наново.

Тѣзи г-да народни представители, които приематъ да се върне законопроектътъ въ комисията, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Г. Русевъ! И Вашето предложение ще бѣде разгледано въ комисията.

Минаваме къмъ точка втора отъ дневния редъ: — **ВТОРО ЧЕТЕНЕ ЗАКОНОПРОЕКТА ЗА ИЗМѢНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАРЕДБАТА-ЗАКОНЪ ЗА ОБЩИНСКИЯ НАЛОГЪ.**

Моля г-нъ секретаря да докладва.

Секретаръ Асенъ Голевъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за общинския налогъ

§ 1. Въ буква „в“ на чл. 17 следъ думата „канализация“ се прибавятъ думитѣ „за общинска електрическа централа, далекопроводи и благоустройство“.

Въ забележката къмъ сѣщия чл. 17, годината „1940“ се замѣня съ „1943“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Ще поставя на гласуване § 1. Тѣзи отъ г-да народнитѣ представители, които приематъ заглавieto и § 1, както се докладваха, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство събранието приема.

Докладчикъ Асенъ Голевъ: (Чете)

„§ 2. Въ буква „а“ на пунктъ 26 отъ таблица I между думитѣ „терпинеолъ“ и „хелиотропинъ“, се вмѣкватъ думитѣ „дигитронелолъ“, „борнеолъ“.

Въ буква „б“ на сѣщия пунктъ 26 думата „анетолъ“ се заличава.

Между думитѣ „бензилъ“ и „линалилъ“ се вмѣкватъ думитѣ „борнилъ“, „терпенилъ“, а думата „фениловъ“ се замѣня съ думата „фенилетиловъ“.

Предвижда се нова буква „в“ — анетолъ — 100 кгр. — 15.000 лева, като буква „в“ става „г“, а буква „г“ — „д“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Ще поставя на гласуване § 2. Тѣзи отъ г-да народнитѣ представители, които приематъ § 2, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Асенъ Голевъ: Комисията прие новъ § 3. (Чете)

„§ 3. Къмъ чл. 10 се прибавятъ следнитѣ забележки:

Забележка I Не подлежатъ на облагане по таблица III къмъ този законъ: 1) ресторантитѣ, гостиницитѣ, както и бюфетитѣ при гаритѣ, за произвежданитѣ отъ тѣхъ захарни и подсладени съ захаръ издѣлия, съ изключение на сладоледа, когато последнитѣ се произвеждатъ само за консумация на хранешитѣ се въ горнитѣ заведения, безъ да се продаватъ на вѣнъ и 2) млѣкарницитѣ, за производство само на млѣко съ оризъ.

Забележка II. Министърътъ на финанситѣ може да отсрочва плащането на патентитѣ, замѣняващи общинския налогъ по таблица III къмъ този законъ.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Ще поставя на гласуване § 3. Тѣзи отъ г-да народнитѣ представители, които приематъ § 3, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Асенъ Голевъ: Комисията прие новъ § 4. (Чете)

„§ 4. Разпорежданията на § 3 отъ настоящия законъ влизатъ въ сила отъ 1 юлий 1939 г.“

Председателстваващ Димитър Пешев: Ще поставя на гласуване § 4. Тъзи от г-да народните представители, които приемат § 4, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Съ това законопроектът за измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за общинския налогъ е приетъ окончателно.

Следва точка трета отъ дневния редъ — второ четене законопроекта за измѣнение на чл. 64 отъ наредбата-законъ за пенсията за инвалидност. Понеже законопроектътъ не е разгледанъ отъ комисията, не можемъ да пристъпимъ къмъ разглеждането му.

Пристъпваме къмъ точка 4 отъ дневния редъ — второ четене законопроекта за извънбюджетенъ (свръхсметенъ) кредитъ отъ 25.000.000 л. за изплащане стойността на отчужденитѣ полски и други недвижими имоти, принадлежащи на частни лица, за нуждитѣ на държавното детисце „София“, находящи се въ землището на голѣма София, край селата Враждебна и Слатина.

И този законопроектъ не е разгледанъ отъ комисията, поради което не можемъ да пристъпимъ къмъ разглеждането му.

Минаваме къмъ точка 5 отъ дневния редъ: — **ПЪРВО ЧЕТЕНЕ ЗАКОНОПРОЕКТА ЗА ОПРОЩАВАНЕ НА ГЛОБИ, ЛИХВИ И НЕИЗДЪЛЖЕНИЯ ПО ФИСКАЛНИ И ДРУГИ ЗАКОНИ.**

Г-да народни представители! Предвидъ на това, че законопроектътъ е дълъгъ, моля да се съгласите да бждатъ прочетени само мотивитѣ къмъ него. Които приематъ това предложение, моля да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-нъ секретаря да прочете мотивитѣ къмъ законопроекта.

Секретарь Димитър Марчевъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за опрощаване на глоби, лихви и неиздължения по фискални и други закони

Г-да народни представители,

Належащата нужда отъ фискална амнистия бѣше всестранно изтъкната въ Народното събрание отъ почти всички народни представители, за да не се спирамъ отново на широко на мотивитѣ и съображенията, които я налагатъ.

Трѣбва да подчертая, обаче, че, макаръ и презъ последнитѣ нѣколко години да се дадоха облекчения съ нѣколко наредби-закони на фискални и др. задължения, българскитѣ селяни и граждани сѣ отново прѣкомѣрно задължени къмъ държавата, общинитѣ, училищнитѣ настоятелства и фондоветѣ съ крѣтго единъ милиардъ и осемстотинъ милиона лева, разхвърляни върху близо 300.000 лица. Това задължяване въ по-голѣмата си частъ, къмъ 1.700.000.000 лева сѣ отъ глоби, лихви и формални задължения за нарушения на 30—40 фискални и други закони. Не ще съмнение, както това се изтъкна отъ всички ви, че първопричината на това задължяване е бедственото положение на народа.

Настоящиятъ законопроектъ за фискалната амнистия обхваща по принципъ глобитѣ и лихвитѣ за нарушенията на закона за данѣка върху приходитѣ, на всичкитѣ закони за държавнитѣ привилегии, акцизитѣ и патентитѣ, за тютюна, за монополитѣ, за засилване на държавнитѣ приходи, за общинския налогъ и др., на закона за митницитѣ, на закона за гербовия налогъ, на законитѣ и наредбитѣ на Дирекцията за закупуване и износъ на зърнени храни, на закона за горитѣ, на законитѣ за лова и рибарството, на закона за търговско-индустриалнитѣ камари, на законитѣ по Министерството на търговията, промишлеността и труда, на закона за данѣка по наследствата, на закона за военния данѣкъ, на закона за данѣкъ сгради, на закона за поземелния данѣкъ, на закона за народното здраве, на законитѣ по ветеринарнитѣ служби, на закона за мѣрките и теглитѣ, на полицейскитѣ закони, на закона за воднитѣ синдикати, на закона за парнитѣ котли, на закона за търговията съ външни платежни срѣдства, на закона за паспортитѣ, на закона за Дирекцията на с. г. о. п. и пр. и пр.

Фискалната амнистия обхваща сѣщо така и неиздълженията къмъ държавата, общината, училищнитѣ настоятелства, фондоветѣ и други обществени учреждения за нарушения, констатирани по силата на закона за финансовата инспекция и закона за Върховната и областнитѣ смѣтни палати (респ. закона за б. о. п.), които неиздължения не произхождатъ отъ липси (дефицити) или злоупотреби.

Законопроектътъ засѣга всички горепосочени нарушения, извършени до 1 януарий 1939 година.

Съ настоящата фискална амнистия правителството смѣта, че ще се вземе една навременна социална мѣрка, която ще даде желаното отъ всички облекчение на задължени български селяни и граждани.

Предлагайки на просѣтеного ви внимание настоящия законопроектъ, моля ви, г-да народни представители, за го обсъждате и гласувате.

Министъръ на финанситѣ: Добри Божиловъ

(Ето и самиятъ законопроектъ:

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за опрощаване на глоби, лихви и неиздължения по фискални и други закони

Глава I.

По закона за данѣка върху приходитѣ.

Чл. 1. Опрощаватъ се глобитѣ по закона за данѣка върху приходитѣ отъ 1925 г. и измѣненята му за нарушенията, извършени до 31 декемврий 1935 г. включително, както и глобитѣ по наредбата-законъ за данѣка върху приходитѣ отъ 1936 г. и измѣненята му за нарушенията, извършени до 1 януарий 1939 г. и то както следва:

до 10.000 лева 100%;

надъ 10.000 лева до 200.000 лева, се опрощаватъ напълно и безусловно първитѣ 10.000 лева, а отъ остатѣка се опрощава 60% при условие, че 40% отъ сѣщия се заплати най-късно до 1 ноемврий 1939 година.

Чл. 2. Опрощава се втория размѣръ данѣкъ по чл. 69 отъ закона за данѣка върху приходитѣ, както и вториятъ, и трети размѣри данѣкъ по чл. 100, букви „а“, „б“ и „в“ отъ наредбата-законъ за данѣкъ върху приходитѣ за нарушенията, извършени до 1 януарий 1939 година, като въието това лицата заплащатъ само 10% увеличение върху първия размѣръ данѣкъ.

Чл. 3. Платенитѣ доброволно до 1 ноемврий 1939 г. закъснѣли до влизането въ сила на настоящия законъ прѣки данѣци се събиратъ безъ лихва за закъснение. Принудителнитѣ действия, обаче, не се спиратъ. Събранитѣ по принудителенъ начинъ суми до 1 ноемврий 1939 г., ако сѣ тѣхъ се изплащатъ напълно дължимитѣ закъснѣли данѣци, се издължаватъ за данѣци, а лихвата се заличава. Ако събраната по принудителенъ начинъ сума не изплаща напълно дължимитѣ закъснѣли данѣци, отъ събраната сума се издължава изпърво данѣктѣ, а следъ това и лихвата.

Глава II.

По законитѣ: за държавнитѣ привилегии, акцизитѣ и патентитѣ, за тютюна, за монополитѣ, за засилване на държавнитѣ приходи, за общинския налогъ и др.

Чл. 4. Опрощаватъ се наложенитѣ глоби или тия, които следва да се наложатъ за нарушенията, констатирани до 1 януарий 1939 г. по законитѣ: за акцизитѣ и патентовия сборъ върху питиетата; за облагане материалитѣ, отъ които се вари ракия; за облагане съ акцизъ вината; за тютюна; за общинския налогъ; за солѣта; за изключителното право на държавата да приготвяля, внася и продава карти за игра; за облагане съ данѣкъ и такса на хазартнитѣ и за развлѣчение игри; за облагане съ данѣкъ на моторнитѣ коли; за засилване на държавнитѣ приходи — отдѣлъ втори; по наредбитѣ закони: за монопола на спирта, сливовата ракия и лекитѣ минерални масла; за монопола на тютюна; за тютюна; за държавнитѣ привилегии, акцизитѣ и патентитѣ; за засилване държавнитѣ приходи и за нормиранитѣ: гвоздеи и подкови, както следва:

до 10.000 включително 100%;

надъ 10.000 лева до 200.000 лева се опрощаватъ напълно и безусловно първитѣ 10.000 лева, а отъ остатѣка се опрощава 60% при условие, че 40% отъ сѣщия се заплати най-късно до 1 ноемврий 1939 г.

Опрощаватъ се изцѣло сумитѣ, присѣдени за конфискация за нарушения на законитѣ изброени въ настоящия членъ, въ случитѣ когато на нарушителитѣ сѣ съставени актове за несѣстоятелностъ. Настоящето не се прилага въ случитѣ, когато конфискациитѣ сѣ присѣдени по наредбата-законъ за държавнитѣ привилегии, акцизитѣ и патентитѣ отъ 1 септемврий 1936 година и наредбата-законъ за тютюна отъ 25 ноемврий 1935 година.

Сумитѣ, които сѣ присѣдени или следва да се присѣдятъ за акцизъ, данѣкъ, абонаментъ, патентъ, бандеролно право и монополно право за нарушения по изброенитѣ по алинея първа закона, извършени до 1 януарий 1939 година, не се опрощаватъ. Следъ приспадането на сѣщитѣ, оста-

тъкът се счита за глоба и върху него се правят намалявания или опрощаванията въ размерът по алинея първа от настоящия членъ.

Не могат да се опрощават глоби, докато не се плати съответният облогъ.

Забележка: Предвиденото въ чл. чл. 162 и 163 от наредбата-законъ за тютюна бандеролно право върху тютюнитъ, намърени въ повече или по-малко у тютюно-производителитъ, се счита за глоба.

Чл. 5. По актоветъ и невлъзитъ въ сила постановления, както и по влъзитъ въ законна сила постановления и присъди, съ които сж наложени наказания по чл. 119 отъ закона за акцизитъ и патентовия сборъ върху питиетата за нарушение на чл. 108-б отъ сщия законъ, следомитъ се наказания се видоизмъняватъ служебно отъ акцизитъ (данъчнитъ) началници, като се налагатъ по чл. 108-б, споредъ измъненията и допълненията му отъ 18 априлъ 1931 г. („Държавенъ вестникъ“, бр. 12 отъ 18 априлъ 1931 г.), при което измънение акцизътъ се присъжда по размъра, предвиденъ въ § 1 отъ закона за измънение и допълнение на закона за акцизитъ и патентовия сборъ върху питиетата и други („Държавенъ вестникъ“, бр. 10 отъ 13 априлъ 1933 г.), следъ което се прилагатъ разпореденията на чл. 4 отъ настоящия законъ.

Чл. 6. Дължимитъ отъ лозари и овощари по смисъла на закона за държавнитъ привилегии, акцизитъ и патентитъ къмъ 1 януарий 1939 г. суми до 2.000 лв. включително за акцизъ на вината, данъкъ и общински налогъ на материалитъ, отъ които се вари ракия до реколта 1937 г. включително, се опрощаватъ напълно, а тия надъ 2.000 лв. се събиратъ съ 60% намаление безъ глоба и лихви за закъснение, ако остатъкътъ бжде изплатенъ до 1 ноемврий 1939 година.

Открититъ партиди за сщиятъ, по които се дължатъ суми до 2.000 лв. включително, се заличаватъ служебно.

Забележка: Размъритъ на опредѣленитъ намалени вноски отъ недоборитъ на лозаритъ и овощаритъ съгласно чл. 10 отъ наредбата-законъ за данъчни облекчения по Министерството на финанситъ и Министерството на народното стопанство (Държавенъ вестникъ, бр. 160 отъ 20 юлий 1935 г.) и чл. 8 отъ закона за данъчни и други облекчения (Държавенъ вестникъ, бр. 58 отъ 14 мартъ 1936 г.) не се засъгатъ отъ настоящия законъ съ изключение на тия до 1.000 лв., като останалитъ неплатени видски подлежатъ на събиране безъ глоби и лихви за закъснение.

Чл. 7. Дължимитъ отъ тютюноотърговцитъ суми: за патенти, за окръженъ и общински налогъ на купени отъ тѣхъ тютюни, за складови такси по закона за тютюна и за начети отъ лихви по ревизионни актове за времето до 1 януарий 1935 г. се опрощаватъ.

Тютюноотърговцитъ, които сж продали тютюнитъ си по компенсационната сдѣлка и не се занимаватъ повече съ търговия съ тютюнъ, могатъ да продаватъ останалитъ имъ шкарта безъ да се снабдяватъ съ патентъ.

Чл. 8. Глобитъ по чл. чл. 42 и 59 включително отъ наредбата-законъ за монопола на спирта, сливовата ракия и лекитъ минерални масла се опрощаватъ, като единиятъ размъръ на следомето се монополно право, ако по сщщата наредба е предвидено плащането на такова, се събира безъ лихва за закъснение.

Чл. 9. Дължимитъ суми до 1 януарий 1939 г. за увеличение 5% месечно върху неплатената такса върху фактурната стойностъ (чл. 5 отъ закона за засилване държавнитъ приходи) се опрощаватъ като за закъснението се събира лихва по 1% месечно.

Чл. 10. Дължимитъ такси за оризъ и кърма по 0.80 лв. на килограмъ за времето отъ 25 октомврий 1932 г. до влизането въ сила на закона за подпомагане оризопроизводството въ България (Д. в., брой 203 отъ 7 декемврий 1932 г.) се опрощаватъ.

Чл. 11. На лица, лишени отъ правотъргуване, отъ правотържане и отъ правопроизводство на стоки и предмети по законитъ въ чл. 5 отъ настоящия законъ за нарушения, извършени до 1 януарий 1939 г., на сщиятъ закони, правата се възстановяватъ.

Глава III.

По закона за митницитъ.

Чл. 12. Осъденитъ лица или които ще бждатъ осъдени на тъмниченъ затворъ по чл. чл. 327, 329, 346, 354, п. 1 и 358 отъ закона за митницитъ се освобождаватъ отъ тоя затворъ, ако нарушенията, за които сж осъдени, сж извършени до 1 януарий 1939 г. и ако наложенитъ глоби по тия членове, включително и глобитъ по чл. 405 отъ сщия законъ, въ отдѣлнитъ случаи не надминаватъ 20.000 лева.

Чл. 13. Глобитъ наложени или които ще се наложатъ по закона за митницитъ и по другитъ прилагани въ митницитъ закони за нарушения, констатирани до 1 януарий 1939 г., се опрощаватъ:

до 5.000 лева 100%.

надъ 5.000 лв. до 200.000 лв. се опрощаватъ напълно и безусловно първитъ 5.000 лева, а отъ остатъка се опрощава 60% при условие, че 40% отъ сщия се заплати до 1 ноемврий 1939 година.

Въ втория случай, при който глобитъ сж обезпечени съ париченъ залогъ, остатъкътъ 60% се връща веднага на правоимащия. Когато глобитъ сж обезпечени съ ценни книжа или съ банков гаранции, сщиятъ остатъкъ (60%) се освобождава, следъ като митницитъ реализиратъ вземанията си въ размъръ на 40%. Когато глобитъ сж обезпечени съ имотни поржчителства или служебно сж обезпечени съ налагане запори и възбрани върху имотитъ на нарушителитъ, тия поржчителства не се освобождаватъ, а запоритъ и възбранитъ не се вдигатъ до като остатъкътъ 40% не се заплати до 1 ноемврий 1939 година.

Забележка. Нарушителитъ рецидивисти не се ползватъ отъ опрощаванията на този членъ.

Чл. 14. Глобитъ, митата и др. данъци и такси, които следва да се заплатятъ отъ митнишкитъ магазинери по алинея първа на заличения съ законъ отъ 29 августъ 1936 г. чл. 343 отъ закона за митницитъ и по чл. 170-б, буква „з“ отъ сщия законъ за липсали колетитъ отъ магазинитъ на митницитъ, манифестирани до 1 януарий 1939 година, се опрощаватъ.

Глава IV.

По закона за гербовия налогъ.

Чл. 15. Глобитъ за извършени и констатирани до 1 януарий 1939 г. нарушения на закона за гербовия налогъ или на други закони, които съдържатъ постановления по гербовъ налогъ, се опрощаватъ за всѣки отдѣленъ случай, т. т. по всѣки отдѣленъ актъ, постановление, решение, присъда или изпълнителенъ листъ, както следва:

до 5.000 лева 100%.

надъ 5.000 лева до 200.000 лева се опрощаватъ напълно и безусловно първитъ 5.000 лева, а отъ остатъка се опрощава 60% при условие, че нарушителитъ ще внесатъ доброволно 40% и цѣлата дължима сума за гербовъ налогъ най-късно до 1 ноемврий 1939 година въ гербови марки, които се заляпватъ върху актоветъ, съ които е констатирано нарушението или присъдена глобата и гербовия налогъ (актове, постановления и пр.). Маркитъ се унищожаватъ съ печата на учреждениято, на което сж внесени, като подъ тѣхъ се прави служебна, датирана, подписана бележка отъ кого и кога сж внесени. Отъ тия вноски не се приспадатъ никакви процентни удръжки въ полза на дължностното лице — събирачъ на сумитъ. На вносителитъ се издава необгербовано удостоверение, въ което се означава отъ кого и съ какъвъ актъ е констатирано нарушението, размъра на глобата и гербовия налогъ, следващото се процентно намаление на глобата съгласно съ настоящия членъ, внесената сума въ гербови марки и унищожението имъ по гореозначения начинъ.

Солитарно осъденитъ внасятъ припадащата се тѣмъ частъ отъ глобитъ и гербовия налогъ, като вноситъ съ закръгляватъ въ лева въ полза на държавата. Въ този случай, ако до изтичане на предвидения по-горе срокъ (1 ноемврий 1939 г.) нѣкой отъ солитарно осъденитъ не внесатъ припадащата имъ се частъ, тѣ оставатъ отговорни солитарно за ненесенния остатъкъ, изчисленъ на база на първоначалния размъръ на глобата и гербовия налогъ.

Чл. 16. Когато извършеното и констатирано до 1 януарий 1939 г. нарушение се състои въ неправилно унищожение или въ неунищожение на гербовитъ марки, наложената глоба и следомиятъ се гербовъ налогъ, независимо отъ размъра имъ, се опрощаватъ напълно.

Чл. 17. По настоящия законъ смѣтатъ се за констатирани и ония нарушения, за които до 1 януарий 1939 г. е билъ съставенъ актъ, макаръ и да не е било издадено до сщщата дата постановление за присъждане на глобата и гербовия налогъ.

Чл. 18. Заведенитъ дѣла за нарушение, извършени и констатирани до 1 януарий 1939 г., за които глобитъ въ намаления размъръ по чл. 15 и гербовиятъ налогъ (напълно) се внесатъ до 1 ноемврий 1939 г., се прекратяватъ служебно. Прекратяватъ се служебно и дѣлата по нарушенията, за които е речъ въ чл. 16.

Чл. 19. За нарушения, извършени до 1 януарий 1939 г., но не констатирани до тази дата, се събира само следомиятъ се гербовъ налогъ, ако нарушителитъ сами

представят документите и книгата си най-късно до 1 ноември 1939 г. на най-близкото данъчно управление за обгербването им въ предвидения от закона размер. Това обгербване се извършва въ данъчното управление, като следуват се гербови марки се залепват на бялото поле на документите и книгата и се унищожават съ печата на данъчното управление, а под тях се прави служебна бележка, за каквато се говори въ чл. 15 на настоящия закон, след което документите и книгата се връщат.

Чл. 20. За нарушения, извършени до 1 януари 1939 г. и констатирани или неконстатирани до същата дата, по които заинтересованите не са се възползували от облекчения и не са внесли глобите и гербовия налог въ размерите и сроковете предвидени въ предходните чл. чл. 15 и 19, наказанията се прилагат на общо основание, като за солидарно осъдените изискването се насочва срещу тях, които не са внесли въ срока своята част, и то за цялия дължим остатък, който се получава след като от първоначалния размер на глобата и гербовия налог се спадне чисто внесената въ срока сума от другите солидарно осъдени.

Глава V.

По законите и наредбите на Дирекцията за закупуване и износ на зърнени храни.

Чл. 21. Опрощават се глобите по наказателни постановления, издадени или които следва да се издадат от директора на Дирекцията за закупуване и износ на зърнени храни за всички нарушения, констатирани до 1 януари 1939 година, както следва:

до 2.000 лева 100%;

над 2.000 лева до 200.000 лева се опрощават напълно и безусловно първите 2.000 лева, а от остатъка се опрощава 60% при условие, че 40% от същия се заплати най-късно до 1 ноември 1939 година.

Чл. 22. Опрощават се по размерите въ предишния член глобите по наказателни постановления, издадени или които следва да се издадат против управителите на мелниците, управителите на агентските и подагентските складове и извършителите на нарушенията, съгласно чл. 9, ал. II и чл. 20 от наредбата-закон за допълнение на закона за закупуване и износ на зърнени храни и чл. 13 от наредбата-закон за търговията с памук и памучно семе. Настоящото разпореджане се отнася до всички нарушения, констатирани до 1 януари 1939 година.

Глава VI.

По разни фискални и други закони.

Чл. 23. Опрощават се глобите и лихвите, дължими на държавата, общините, училищните настоятелства, фондовете и други обществени учреждения по разни фискални и други закони, незасегнати от горните разпоредби на настоящия закон, а също и по постановления въ бюджетите на общините и училищните настоятелства, за констатирани до 1 януари 1939 година нарушения и то както следва:

до 5.000 лева 100%;

над 5.000 лева до 200.000 лева се опрощават напълно и безусловно първите 5.000 лева, а от остатъка се опрощава 60% при условие, че 40% от същия се заплати най-късно до 1 ноември 1939 година.

Въ случаите, когато за нарушение е предвидено да се съберат въ повече от един размер съответните данъци, налози, такси и берии, остава да се събере основният размер, а останалите размери се считат за глоби и се опрощават по горните нареджения.

Опрощават се също така всички глоби, увеличения и лихви по временната трудова повинност за годините от 1921 до 1937 включително.

Забележка: Разпоредбата по настоящия член не се отнася до глоби и лихви за забавено плащане на държавни и общински данъци, налози и такси, съ изключение на случаите, изрично посочени въ настоящия закон.

Чл. 24. Опрощават се неиздълженията, които не произхождат от липси или злоупотреби, за извършени нарушения до 1 януари 1939 година, за които са издадени постановления на Министра на финансите или решения на съответните палати и на специалния съд при Върховната съветна палата или ще бъдат издадени такива решения и които неиздължения се дължат на държавата, общините, училищните настоятелства, фондовете и други обществени учреждения, независимо от тяхния размер.

Забележка: Опрощаванията по настоящия член стават, след като по постановленията или решенията, съ които са констатирани нарушенията, се произнесат за неиздълженията дали те не произхождат от липси или злоупотреби. Министърът на финансите или съответните палати (респективно специалния съд при Върховната съветна палата), въ зависимост от това кой е издал постановлението или решението.

Глава VII.

Общи разпореджения.

Чл. 25. Извършените нарушения до 1 януари 1939 г., но неконстатирани до влизането въ сила на настоящия закон по всички горенброени закони, съ изключение на закона за гербовия налог, за който въ глава IV се предвиждат специални нареджения, се засягат от разпоредженията на настоящия закон, ако въ срок от един месец от влизане въ сила на съответното решение, постановление, заповед и пр., издадени за нарушенията, се заплати намаленият остатък. За суми до 5.000 лева не следва да се издават решения, постановления заповеди и пр.

Чл. 26. Спира се до 1 ноември 1939 година принудителното събиране на сумите, за които е даден по настоящия закон доброволен срок за изплащане.

До изтичане на същия срок (до 1 ноември 1939) се спира и задържането въ затвора на нарушителите, които подлежат на запиране поради това, че не могат да обезпечат или заплатят наложените им глоби, подлежащи на облекчение по този закон.

Нарушителите, чиито глоби са замънени съ затвор и съ влизането въ сила на този закон са въ затворите, ще излежават глобата въ намаления размер, ако замънените глоби подлежат на облекчение по този закон.

Нарушителите, на които намалената глоба се покрива съ излежаване въ затвор до влизане въ сила на настоящия закон, веднага се пущат на свобода.

За няколко постановления, решения и пр., за нарушения на разни фискални и други закони от едно и също лице за замънените глоби не може да се изтърпява затвор повече от 3 години.

При случаи, когато въ едно постановление, решение, присъда и пр. са задължени няколко лица за една обща сума, опрощаванията по настоящия закон стават за всяко лице по отделно и то върху припадащата му съ част от сумата.

Чл. 27. Даденият до влизането въ сила на настоящия закон отделен нареджения за временно спиране на принудителното изпълнение на постановленията, присъдите, изпълнителните листове и др. за данъци, глоби, лихви, налози, акцизи, неиздължения и други суми, които се засягат от облекченията, предвидени въ този закон, се отменяват.

Чл. 28. Лицата, които са получили опрощаване на дължимите суми по решение на Народното събрание или на Министерския съвет, получават намаление по този закон, изчислено върху неопростения остатък.

Неизплатените глоби, дължими по постановления, по които са направени намаления по наредбите-закони за данъчните облекчения по Министерството на финансите и Министерството на народното стопанство и за данъчните и други облекчения се преизчисляват по процентите, определени въ настоящия закон въз основа на неопростения остатък.

Чл. 29. Размърът на следувателите се опрощения и намаления се определя по установените въ настоящия закон проценти въз основа на първоначалната сума на данъка, глобата, лихвата, акциза, берията, неиздълженията и други, съ които е задължено лицето и от намаления остатък се приспадат платените суми.

Чл. 30. Изплатените до влизането на настоящия закон въ сила втори и трети размери данъци, глоби, лихви, берии, монополно право, неиздължения, гербовия налог и други суми, както и конфискуваните стоки, предмети и суми, не се връщат.

Ако при частните вноски, направени до влизане на настоящия закон въ сила, относно нарушенията на закона за гербовия налог, не е било изрично показано срещу какво се прави вноската — дали срещу глоба или срещу гербовия налог, ще се счита, че вноската е направена само срещу гербовия налог, освен, ако превишава последния, въ който случай разликата въ повече ще се счита срещу глобата).

Председателстващ Димитър Пешев: Има думата г-н министърът на финансите.

Министър Добри Божилов: Г-да народни представители! Няколко пъти вече имаме случай да се занимаваме с необходимостта от ликвидиранието на двесте гангрени — облекчение на задълженията и даване фискалната амнистия. Безспорно, аз съм сигурен, че трябва част по-скоро да ликвидираме съгласно, за да можем да влезем в един нормален живот. След едно разумно разчитане на глобите съгласно закона за фискалната амнистия, трябва да направим едно подобрене на досегашните закони, по които се налагат тия глоби, за да се внесе една справедливост и целесъобразност при глобяването.

Вземам думата само за да подчертая няколко принципи въпроси, които ме интересуват и по които бих желал да чуя вашето мнение, за да може въ комисията да вземем едно по-правилно решение.

От исканията, които получавам, аз виждам, че на много места населението едва ли не е пренесло тежестта на своя интерес повече към законопроекта за фискалната амнистия, отколкото към законопроекта за облекчение на задълженията. И не може да бъде друго, защото на 965.112 граждани тежи угрозата да отидат въ затвора, защото срещу 965.112 граждани има изпълнителни дъла за 1.752.191.000 л., предадени вече на бирниците-екзекутори. Тия глоби произлизат от нарушението на 58 закони поменати изрично и на други още 25 или 26 неупоменати изрично — това са глоби от по-малка важност — или засягат се от този законопроект около 63—84 закони.

Още при изложението ми по бюджета и при други два случая аз изтъкнах, че е справедливо да ликвидираме част по-скоро съгласно въпрос, защото вън от обединяването на народа, вън от това, че ще трябва да пратим въ затвора почти 1/4 от населението въ България, следва да признаем, че по начина, по който тия глоби се налагат, по констатациите, въз основа на които се налагат, има какво да се каже. Още повече, че налагането на тия глоби е било оставено въ ръцете на малки чиновници: митнически стражари, акцизни стражари, горски стражари и т. н. Да не говоря пък, че при налагането на тия глоби се е правило доста политика въ миналото — имало е приятни и неприятни лица, приятели и неприятни. Та по налагането на глобите, като се изхожда от гледище на целесъобразност, на справедливост, би могло нещо да се каже. Ето затова аз искам и настоявам за ликвидиранието съгласно въпрос. И то на базата, която ви е известна: наложените глоби до 10.000 л. на дребни съществувания, безразлично дали могат да се съберат или не, да бъдат опростени 100%, защото при тия глоби, неправилни констатации и нецелесъобразност при налагането са особено изтъквани и защото, ако вземем да проверяваме кой може да плати и кой не, ще отидем към една голяма процедура. А вие знаете, че прощатната комисия вече е задръжана от 12.000 прошения, за чието разглеждане е нужна цяла година. Можете да си представите какво ще бъде, цяла година Парламентът да заседава и да разглежда само прошения, и каква би била работата на прощатната комисия, която трябва предварително да се занимава съгласно тия прошения, голяма част от които ще трябва да бъдат връщани за събиране на допълнителни сведения. Освен това, опитът до сега, въпреки всички екзекуции, е показвал, че не могат да се съберат повече от 130—160 милиона лева годишно от глоби. От друга страна аз не бих могъл да си представя, че могат да бъдат екзекутирани 965.000 граждани, за да се получи по-добър резултат.

И затова, повтарям, въ този момент по-голямата част от гражданите насочват своето внимание към законопроекта за фискалната амнистия, отколкото към законопроекта за облекчение на задълженията, където може да става въпрос за даване на разсрочки, на улеснения и т. н.

Аз ще отговоря на всички оратори, преди да изправам законопроекта въ комисията, но сега искам да ви дам, г-да народни представители, някои цифри и да ви посоча няколко принципа въпроси, които мен занимават, за да се изкажете и вие по тях, та така да намърим по-правилно и въ разрешение.

Съгласно законопроекта се засягат 58 по-важни закони, от които 34 са за глоби, наложени по тях, а останалите 24 са за основни облози. Това налага най-напред да разрешим принципа въпрос, дали настоящият законопроект за фискалната амнистия трябва да остане въ тая си форма, въ която е — да се занимава само съгласно — или трябва съгласно него, като предвидим една нова глава, да разчистим направените облози на малки, бедни, слаби съществувания, за да разчистим един път

за винаги тия облози. Моля ви да се изкажете по този въпрос, защото, като ви изброя тия закони за основни облози, вървам, че ще се убедите, че ако не ликвидираме съгласно облози въ този закон, ще трябва да направим това съгласно отделен закон.

Има закони, по които се налагат глоби, които, при несъстоятелност на глобения се заместват съгласно. Има, обаче, и закони, какъвто е напр. законът за митниците, по които се налагат едновременно затвор и глоба. Има хора, които се намират въ затвора за нарушение на закона за митниците, по който закон, както казах, се налагат едновременно и глоба и затвор до една година максимум. Понеже опрощаваме всички глоби до 10 хиляди лева 100%, ако тия хора са глобени до 10.000 л., ще трябва, независимо от това, колко време са лежали въ затвора, да бъдат пуснати, за да се заличат и наказанието им затвор.

Въ законопроекта се предвижда още, глобите над 10 хиляди лева до 200 хиляди лева да бъдат опростени въ размер на 60%, а останалите 40% да бъдат платени до 1 ноември 1939 г. По този начин остават много малко изрушители, глобени съгласно над 200 хиляди лева, и ние почти ликвидираме съгласно проблемата. От тия 1.752.191.000 л., които ви казах, за глоби са 1.699.000.000 л. по 34 закони. Останалите 53.000.000 л. е основни облози, от които една голяма част, според мене, също така ще трябва да се заличат, наложени по 24 закони. Остава, пак повтарям, да решим принципа въпрос: съгласно ли законопроекта, въ отделна глава към него, или съгласно друг законопроект да разчистим тия облози.

Като се опрощават глобите до 10 хиляди лева 100%, ще бъдат пуснати от затвора и тия, които са нарушили закона за митниците, за което им е наложена глоба 10.000 л. и отделно затвор, и тия на които глобата е заменена съгласно затвор. Съгласно опрощаването на глобите до 10.000 л. 100% се облекчават 950.088 души от всичките 965.112 за една сума от 570 милиона лева. Следователно, ще остане да бъдат разчистени, и според мене справедливо, съгласно конкретно проучване, съгласно специален вот за всички отделен случай от Народното събрание, само глобите на около 15.000 души, които глоби, обаче, възлизат на една грамадна сума около 1.200.000.000 л. За тия 15 хиляди души — това са грамадните глоби — моля ви да се съгласите, макар да загубим малко повече време, тъй да минават през Камарата — за всички отделен случай от тях да има специален вот на Камарата.

Г-да народни представители! Съгласно настоящия законопроект, така както ви е представен, главната задача се постига, защото, както ви казах, от 965.122 души се засягат, като се опрощават глобите до 10.000 л., 950.088 души, които глоби възлизат общо на сума 570.000.000 л. Като се вземе предвид, че ще се опростят въ размер на 60% глобите от 10.000 л. до 200.000 л., които предполагам, ще възлизат на 400—500 милиона лева, ще останат от тия 1.752.000.000 л. около 752.000.000 л., дължими от най-големите нарушители. Част от тия 752.000.000 л. са основни облози — 53 милиона лева, дължими от 45.000 души дължници.

Кои облози не са засегнати въ законопроекта? Аз ви казах, че имам като принцип да опростя по този законопроект само глобите, но не и основни облози, данъци. От законопроекта не са засегнати следните облози: болнични сметки на лица, които са лекували въ държавни болници и не са платили; надвзети пенсии и други суми, дължими на Дирекцията на държавните дългове; несъбран единдневен доход по закона за общественото подпомагане; суми, взети от легациите въ странство от намърени се без пари там лица и досега несъбрани; суми, дължими на фонда „Пътница“; суми, дължими на фонда „Затворническо дъло“; суми, дължими на фонда „Епизоотии“; суми, дължими на Държавната печатница за „Държавен вестник“ и др.; суми дължими на Българската земеделска и кооперативна банка — заеми на българи; наеми от държавни имоти; суми, дължими на мина „Перник“; суми, дължими по различни случаи на телеграфо-пощенски станции; съдебни и дъловодни разноси по бракоразводни дъла; общински даноци; държавни безлихвени заеми под гаранция на държавата — неплатени анюитети; суми, дължими на фонда „Електрификация на страната“; суми, дължими на Окръжните постоянни комисии от по рано; репарационни задължения на частни лица от службата за компенсация по прилагане Ньойския договор, като са били секвестрирани суми от български граждани, които имаха авари, и се платиха за сметка на дължниците; суми, дължими на земеделските

задруги; конфискувани поржчителства; суми, дължими на фондъ „Кланица“; епархийски такси; заеми на инвалиди; откупуване отъ временна трудова повинност при изключителни случаи, където основателно би могло да се направи нѣщо.

По тѣзи основни облози се дължатъ 53.191.510 л. И отъ наименованието на тѣзи облози виждате, че има основание да се заличи нѣщо, било съ една специална глава въ законопроекта и да се ликвидира съ този въпросъ още сега, било съ другъ законопроектъ.

Доста нѣщо се опрости досега отъ прѣжитѣ данѣци. Опростенитѣ досега суми по тѣхъ възлизатъ близо на 4-5 милиарди и, въпрѣки това, пакъ имаме недобори, възли-заци на 1 милиардъ.

Съ членове 1 и 2 отъ законопроекта се предлага да бждатъ опростени изцѣло, първо, форфетернитѣ глоби, които се налагатъ по законитѣ за прѣки данѣци — напр., който не обгрбва разписката, която дапа на наемателя за получения наемъ, налага му се глоба 100 л., другъ се глобява съ 200 л., 300 л., 500 л.; и второ, глобитѣ за на-рушение на закона за данѣка върху приходитѣ, по чл. 69 отъ стария законъ и по чл. 100, букви „а“, „б“ и „в“ отъ новия законъ. Касае се за декларации, подадени следъ из-тичането на срока, за облагане съ данѣкъ върху общия доходъ, за което е наложена глоба въ троенъ размѣръ на данѣка. Такъвъ данѣкоплатецъ се третира еднакво съ онзи данѣкоплатецъ, който е поискалъ да скрие дохода си и т. н. Остава се, обаче, една малка санкция: плаща се само 10% увеличение върху първия размѣръ данѣкъ.

Втори принципенъ въпросъ. Засѣгатъ се нарушенията по 31 декемврий 1938 г., като се дава краенъ срокъ за ползуване отъ амнистията до 1 ноемврий 1939 г. Явява се въпросъ за ония нарушения, които сѫ извършени до 31 декемврий 1938 г., но сѫ констатираны следъ 1 януарий 1939 г., ако глобитѣ сѫ надъ 5000 л. и 10.000 л., да се ограни-чи ли амнистията до крайния срокъ 1 ноемврий 1939 г., безразлично кога е извършенъ констатацията? Значи, ако бжде констатирано нарушението преди 1 ноемврий 1939 г., и ако данѣкоплатецътъ плати до 1 ноемврий 1939 г. 40%, да се ползува отъ опрощаване 60%. Азъ намѣрихъ, че това ще бжде доста ограничително, и затуй ще видите, че въ законопроекта сѫмъ предвидѣлъ, безразлично кога е из-вършена констатацията, ако нарушението е извършено до 1 януарий 1939 г. и ако следъ констатацията му въ единъ месецъ лицето, на което се наложи глоба, плати 40%, да му бждатъ опростени 60%. Понеже общата давностъ на всички глоби е 3 години, значи до 1942 г. данѣкоплат-цитѣ, за извършени нарушения до 31 декемврий 1938 г., ще могатъ да се ползуватъ отъ опрощаване.

Но трѣбва да ви кажа, че има и по-дълги давностни срокове, въ нѣкои случаи до 15 години. Това значи, че ще се протека твърде много приложението на този законъ. Ако намѣрите, че трѣбва да приемемъ по-ограничителното постановление, т. е., че само тия нарушения, за които кон-статацията е направена до 1 ноемврий 1939 г., се ползу-ватъ отъ опрощаване, азъ сѫмъ готовъ да приложимъ това по-строга, по-ограничително постановление.

Трети принципенъ въпросъ. Отъ голѣмо значение е премахването съ законопроекта на така нареченитѣ фор-мални начети. Г-да! Има отчетници, начетени съ грамадни суми къмъ държавата, къмъ общини, къмъ окръжни съ-вети по-рано, безъ да има користъ, безъ да има оцѣтване интереситѣ на фиска, а има само формално нарушение на законитѣ, особено на закона за б. о. п. Тия хора ги раз-карватъ по сѣдилищата. Има случаи, специалниятъ сѣдъ при Върховната смѣтна палата да се формализира, ма-каръ начетеното лице да казва: „Признавамъ, че не сѫмъ съблюдавалъ нѣкоя запетайка въ закона за б. о. п., но азъ сѫмъ направилъ това отъ желание да запазя интереситѣ на фиска, азъ не сѫмъ изкористилъ, не сѫмъ оцѣтилъ ин-тереситѣ на фиска и, ако ме начетете, ако ме осѣдите, ще трѣбва да ми върнете този активъ, който азъ сѫмъ създадъ за държавата“. Има случаи, гдето самиятъ сѣдъ е поставенъ въ затруднение. Ясно е, че не би трѣбовало въ такъвъ случай да има материална отговорностъ за цѣлата сума, но и не би трѣбовало да се остави отчетникътъ да своеволничу, да прилага по своему закона за б. о. п. или пъкъ на своя глава да се отклонява отъ него, защото, ако единъ пътъ защити интереситѣ на фиска, той може, като върви по този пътъ, въ втори, трети случай дей-ствително да причини вреди на фиска. И азъ смѣтамъ, че е справедливо, съ едно всеопрощаване сега да ликви-дирамъ тия формални начети, гдето нѣма користъ, гдето нѣма оцѣтване интереситѣ на фиска, следъ едно ви-мателно подбиране, а за въ бждеще да се измѣнятъ над-лежитѣ закони, въ смисълъ, когато има користъ, когато има оцѣтване интереситѣ на фиска, да има материална и

углавна отговорностъ. Има невинни нарушения, често пъти несъзнателни, при които интереситѣ на фиска сѫ даже по-добре запазени. Обаче азъ смѣтамъ, че ако оставимъ по този начинъ чиновникътъ да своеволничу, може да дойдатъ случаи, въ които да се причини вреда на държа-вата. За единъ-два такива случая на формални нарушения може да има известна степенувана дисциплинарна отго-ворностъ и следъ това да бжде уволненъ провинениятъ чиновникъ, обаче трѣбва да се разграничатъ тия случаи и да нѣма за формални нарушения, безъ никаква вреда за държавата, начети за цѣлата сума на предприетото. Действително има такива случаи, където се идва до абсурдъ.

Четвърти принципенъ въпросъ. Знаемъ, че неплащането на глобитѣ се замѣнява съ затворъ, обаче за неплащане на данѣкъ, на облогъ, нѣма затворъ; има екзекуция; има актъ за несъстоятелностъ. Принципитъ, който възприехме въ предлагания законопроектъ, е, че докато не плати ос-новния данѣкъ, докато не плати облога, данѣкоплатецътъ не може чрезъ плащане 40% отъ глобата да избѣгне за-твора. При това положение, действително, ще се явятъ случаи, при които отдѣлни граждани, въпрѣки желанието си да не отидатъ въ затвора, нѣма да иматъ възможностъ да платятъ основния данѣкъ, да платятъ облога и следъ това да платятъ 40% отъ глобата, за да се ползуватъ отъ тази фискална амнистия и да избѣгнатъ затвора.

Христо Мирски: Тогава това не е амнистия.

Министъръ Добри Божиловъ: Г-нъ Мирски! Както ви-ждате, азъ много добросъвестно се излагамъ.

Христо Мирски: Този законопроектъ не трѣбва да се нарича „законъ за фискална амнистия“ а „законъ за опро-щаване“.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: И така е на-реченъ.

Министъръ Добри Божиловъ: Азъ ви моля, когато ще се произнасятъ по законопроекта, да разгледате и този въ-просъ: опрощаването на глобитѣ 60% да се дава ли при непремѣнното предварително условие, данѣкоплатецътъ да е платилъ данѣка или облога, въ връзка съ който е на-ложена глобата, или да се дава и безъ това условие?

По нататъкъ, при така нареченитѣ солидарни, групови осѣждания е прокаранъ принципътъ, ползуването отъ този законъ да бжде върху припадащата се частъ отъ глобата на отдѣлното лице. Да кажемъ, 20 души сѫ осѣдени да пла-тятъ глоба 500.000 л. Въ такъвъ случай да не опро-стимъ само 10.000 л. на цѣлата група, а да се опростятъ на 20-тѣ души по 10.000 л., за да може отдѣлно лице да си плати съответната частъ и да избѣгне затвора. Че трѣбва на всѣко лице отъ групата да опростимъ по 10.000 л., това е справедливо, но да напушимъ принципа на солидар-ността, значи да отидемъ малко по-далечъ. Въ всѣки случай, вие ще трѣбва да се изкажете по този въпросъ.

Връщамъ се малко на въпроса за формалнитѣ начети. На кого да предоставимъ да разреши принципния въпросъ, че действително присѣдената въ полза на фиска сума произхожда само отъ формаленъ начетъ, че нѣма кор-истъ — за користъта по-лесно може да се разграничатъ случаитѣ — че нѣма оцѣтване интереситѣ на фиска и, следователно, ще трѣбва да имаме 100% опрощаване? Въ предварителния проектъ се предвиждаше да става това на самото мѣсто, въ района на бирника-екзекуторъ, при уча-стието на областния сѣдия, данѣчния началникъ, предста-витель на съсловието, следъ като бжде изслушано и осѣ-деното лице. Намѣрихъ, обаче, че могатъ да станатъ много грѣшки, и затова ще намѣрите въ законопроекта, че разрешението на този въпросъ е предоставено на ли-цето или учреждението, което е издало окончателното по-становление, т. е., ако постановлението е на министра на финанситѣ, безъ то да е обжалвано предъ специалния сѣдъ при Върховната смѣтна палата, министърътъ на фи-нанситѣ ще трѣбва да се произнесе, е ли такъвъ случаятъ, при който опрощаването трѣбва да бжде 100%; ако по-становлението е обжалвано предъ специалния сѣдъ и специалниятъ сѣдъ е издалъ присѣда, той ще трѣбва да се произнесе дали има случай на формаленъ начетъ за опрощаване 100%. Въ законопроекта ще видите, не нѣма по-горна инстанция за обжалване на тия решения. Затова ще ви моля да се произнесете и по този въпросъ, дали ще трѣбва да се създаде една по-голѣма гаранция по произ-насянето на министра на финанситѣ, на Върховната смѣтна палата, респ. на специалния сѣдъ при нея, или пъкъ на областнитѣ смѣтни палати.

Тъзи сж важните принципи въпроси, по които моля г-да ораторите да се произнесат, за да можем да имь намирим едно по-правилно разрешение въ комисията и при разглеждането на законопроекта тукъ на второ четене.

Ако при разискванията сега на първо четене се повдигнат и други въпроси, по които ще сж нужни нъкои пояснения, азъ съмъ готовъ веднага да ги дамъ допълнително.

Следъ тъзи нъколко думи, които казахъ, смѣтамъ, че може да почнатъ разискванията по законопроекта на първо четене. (Ръжкоплъскания отъ дясно и центъра)

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Ангелъ Риболовъ.

Дойко Петковъ: Г-нъ министре! Ако обичате да отговорите на единъ въпросъ, за да се улеснятъ дебатите.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Моля Ви се!

Дойко Петковъ: Защо се изключиха глобите по дълга за политическите престъпления? Доколкото ми е известно, г-нъ министре, въ предварителния проектъ имало съответенъ членъ, който уреждалъ този въпросъ.

Министъръ Добри Божиловъ: Забележете, че въ чл. 23 отъ законопроекта влизатъ опрощаванията по всички закони, които не сж упоменати изрично. Ще тълкуваме и ще видимъ кои закони влизатъ.

Димитъръ Търкалановъ: За тъзи престъпления глобите трѣбва да се отменятъ въ цѣлия имъ размеръ.

Димитъръ Кушевъ: А за редовните граждани, които сж си плащали, какво ще направимъ, на тѣхъ какво ще кажемъ? Това е петиятъ принципенъ въпросъ.

Посифъ Разсукановъ: Тѣхъ ще ги наречемъ балами!

Ангелъ Риболовъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Предъ насъ е сложенъ за разглеждане законопроекта, който ние предварително нарекохме законопроектъ за фискална амнистия.

Христо Мирски: Погрѣшно.

Ангелъ Риболовъ: Азъ искамъ да се спра за малко на въпроса, какъ дойдохме до този законопроектъ. Г-да народни представители! Въ 4-годишното безпарламентарно управление на страната на нъколко пъти се даваха облекчения на българските граждани съ опрощаване на данъци, глоби и пр. Всички тия облекчения, обаче, макаръ и да възлизатъ на грамадна сума, не облекчиха положението на данъкоплатците. И затуй днесъ г-нъ министърътъ на финансите, който има такава широка душа, идва да ни говори за тежкото положение на българските граждани и да ни заявява, че споредъ телеграмите, които той получава, законопроектътъ за фискалната амнистия представлява по-голямъ интересъ за българските граждани, отколкото дори законопроектътъ за облекчение на длъжниците. Защото, докато у длъжниците има съзнанието, че като сж вземали пари и сж ги похарчили, трѣбва да върнатъ поне една частъ отъ тѣхъ, у данъкоплатците е залегнало дълбоко убеждението, че тѣ въ много случаи съвсемъ безпричинно сж обложени съ голъми тежести, които не могатъ да понесатъ, които трѣбва да имъ бждатъ опростени, и затова тѣхъ ги интересува повече законопроектътъ за фискалната амнистия. Вие чухте, г-нъ министърътъ на финансите ви изброи 58 закони, по силата на които върху българските граждани сж наложени глоби надъ 1 милиардъ и 700 милиони лева. Всѣки денъ бирници-екзекутори непрекъснато притискатъ онѣзи данъкоплатци, които иматъ възможностъ да платятъ — и да нѣматъ възможностъ, пакъ ги натискатъ — и събиратъ отъ тѣхъ това, което дължатъ на държавата. Така държавата събира ежегодно по 130—140 милиони лева глоби отъ българските данъкоплатци. Но все пакъ единъ голъмъ за кесията на обеднѣлия български гражданинъ суми отъ глоби още лежатъ въ папките на данъчните власти, които суми сж почти несъбираеми и представляватъ единъ тежъкъ гнетъ за българското стопанство, отъ който гнетъ то трѣбва да бжде облекчено.

Азъ изказвамъ моята голъма благодарностъ на г-нъ министъра на финансите, за гдето внесе той законопроектъ, като заявява дори, че не държи строго на положенията, които сж легнали въ него, не смѣта, че това е последната му дума и ни дава право въ комисията да го поправимъ и дори да го разширимъ, като включимъ и опрощаването на

разните малки такси и берии, които сжщо тежатъ върху българските граждани.

Когато презъ време на изборите обикаляхме нашите околии, вие всички, г-да народни представители, знаете какви оплаквания правѣха нашите избиратели. Тѣ се оплакваха отъ тежкия фискализъмъ, който е легналъ въ нашите закони. Макаръ въ мотивите къмъ законопроекта г-нъ министърътъ на финансите да изтъква, че първопричината за задължняването на българските граждани къмъ държавата е бедственото положение на нашия народъ, но и фискализъмътъ въ нашите закони е безспорно голъмъ, г-да. На всички насъ избирателите ни казваха: „Идете въ Парламента, правете, струвайте, но ни отървете отъ тежките глоби, които ние не можемъ вече да понасяме“. И тукъ нъкои народни представители отъ Родопския край ни заявиха, че българските граждани тамъ плащатъ два пъти повече глоби, отколкото данъци, и глобите ги плащатъ най-бедните граждани. Азъ не искамъ да кажа, че не трѣбва да има санкции за нарушение на законите, но тѣзи санкции не трѣбва да отиватъ дотамъ, че да събарятъ стопанствата, да ги разрушаватъ и да причиняватъ този тежъкъ гнетъ, въ който тѣе нашиятъ народъ.

Г-да народни представители! Законопроектътъ за фискалната амнистия, даже ако го приемемъ така, както е внесенъ, а особено ако го разширимъ, ще донесе действително едно успокоение върху народа, едно нормализиране на положението, къмъ което се стреми почитаемото правителство. Ето защо азъ намирамъ законопроекта за твърде навремененъ и твърде умѣстенъ. Както знаете, въ Народното събрание ежедневно постѣпватъ съ стотици заявления за опрощаване на глоби и данъци. До края на 1938 г. тѣ сж стигнали 8401, а презъ изтеклите два месеца отъ 1939 г. сж постѣпили още 2048 заявления. Трѣбва да ви кажа, г-да народни представители, че следъ първите доклади на пролетарната комисия въ пленума на Събраниято, когато се опростиха задълженията на нъкои граждани, въ Народното събрание почнаха непрекъснато да пристигатъ по 150—200 заявления на день. Когато, обаче, г-нъ министърътъ на финансите, който се вслуша въ общото желание на Парламента, даде извѣстия въ вестниците, че ще се изработи законопроектъ за фискална амнистия, броятъ на заявленията, които постѣпватъ въ Народното събрание, постепенно-постепенно намалѣ. Надеждите на много български граждани сж обърнати къмъ насъ. Тѣ искатъ отъ насъ милостъ, искатъ да ги спасимъ отъ това тежко положение, въ което сж изпаднали.

Ето защо азъ смѣтамъ, че законопроектътъ за фискалната амнистия отговаря на общото желание на цѣлото народно представителство и на общото желание на цѣлия български народъ.

Г-да народни представители! И азъ казвамъ, че натрупването на грамадни задължения на българските граждани къмъ фиска до голъма степенъ се дължи на бедственото положение, въ което сж изпаднали българските граждани, но дължи се и на фискализма, който е легналъ въ нашите закони. И за забелязване е, г-да народни представители, че не е имало никакви принципи въ налагането глоби на българските граждани. Докато за онѣи граждани, които укриватъ своите приходи, по закона за данъка върху прихоритѣ най-тежкото наказание е облагане съ три пъти по-голямъ данъкъ, по други закони се налага глоба 100 и повече пъти по-голямъ отъ она данъкъ, който данъкоплатецътъ е трѣбвало да плати.

Василь Мандаровъ: Щомъ законътъ е лошъ, да се оправи.

Ангелъ Риболовъ: При нарушение на закона за горите не се държи смѣтка за действителния размеръ на нанесените щети на държавата и къмъ горското население се прилага една система за глобяване уникумъ въ свѣта, която чисто и просто разсипва стопаните и ги докарва до бедствено положение. Една голъма частъ отъ тѣхъ, за да платятъ наложените имъ вече глоби, правятъ нови и нови нарушения. Азъ смѣтамъ, че не сж тежките глоби и наказания, които ще спратъ нарушенията на законите. Колкото по-голямъ парични глоби налагате, толкова по-малъкъ интересъ за плащането имъ ще проявяватъ нарушителите на законите. Азъ зная множество случаи, когато бирникътъ идва, събира една глоба, а още на следующия день платилиятъ глобата отива въ гората, на нова смѣтка извършва нарушение, и смѣта, че ще го укрѣе, за да може да покрие оная загуба, която е претърпѣлъ отъ плащането на глобата. Но има и други случаи, и тѣ сж много: за едно отсѣчено дърво сж съставени актове на 6 души и всички плащатъ по отдѣлно глобата за това дърво. Ето ви единъ примѣръ.

Счува се колата на един селянин в гората. Той отсича едно дърво, разцепва го на две половини, взема една част от 2 метра дължина, за да си направи ось на колата, а другата половина взема друг колар. Останалата част от дървото, обаче, седи в гората. Минават други двама селяни и те отсичат по едно парче от това дърво. То става на 6 км. Останалите две парчета вземат други двама селяни. Горският стражар отива след тях, както обикновено става по селата, по донесение, намира тия 6 парчета в дворовете на 6-ти души, обръща таблицата и понеже отсеченото дърво има диаметър, да кажем 25 см. и дължина 5 м., изчислява по таблицата колко кубически сантиметра е съставя акт на шестимата души и им се налага по 1.050 л. глоба. Така че макар щетата на държавата от отсичането на това дърво да не е повече от 200—300 л., налага им се обща глоба от 6-7 хиляди лева. Такива случаи са много. Тия случаи простият народ със своя ум ги вижда като недонустими и се чуди как могат да съществуват подобни законоположения.

И затова аз съм на мнение, че когато даваме тази фискална амнистия, същевременно ние трябва да поискаме от съответните министри да ни дадат поправени закони, въ които да се вижда една обща нишка, един общ принцип за налагане глоби на българските граждани, когато те нарушават законите. И тия глоби не трябва да бъдат съизпителни. Те трябва да бъдат такива, че да поправят българския гражданин. Когато му сложите една поносима глоба, той ще се интересува да я плати и ще гледа да я плати, но ако му сложите една съвършено непоносима глоба, той ще се дезинтересира и няма да иска никога да я плати.

По отношение на закона за гербовия налог искам да кажа няколко думи. За закона за гербовия налог бих могъл да кажа ашכולсуи на тоя, който го е измислял. Аз си представявам този закон като един лабиринт с много входи, вратички и скривалища, от които никой не може да излезе. Виждал съм секретарь-бирници и кметове да изгубват по половин ден, за да търсят по кой член от този закон да обгербоват някой акт. По три часа изгубват, докато се разговарят по телефона с колегите си, за да се питат и никой не може да намбри по кой член трябва да се обгербова този или онзи акт. По този закон са издадени маса окръжни, които още повече забъркват, и днес хората се намират в едно забъркано положение, просто не знаят как да си служат с тоя закон и затуй им се налагат грамадни глоби. Мога да кажа, че не са само тия нарушения по закона за гербовия налог, за които сега се дават облекчения и за които държавата има да взема глоби. Има множество преписки, които се крият от ония, които са нарушили законите, и не ги изкарват на мегдан даже тогас, когато имат интерес да ги представят пред съдилищата, само защото не знаят дали правилно или неправилно са ги обгербвали или унищожили гербовите марки. Затуй много хубаво е направено, гдето с законопроекта е дадена възможност на голъма част от българските граждани, които притежават документи необгербовани или с неправилно унищожени гербови марки, доброволно сами да поискат да направят законни своите документи, като ги представят на най-близката данъчна власт и платят герба си без всякакви глоби.

Има случаи на неправилно унищожение на гербовите марки, и понеже законът казва, че всеки документ, върху който неправилно са унищожени гербови марки, се смъта, че е необгербван, хората са отишли дотам, че като не са знаят — и не са могли на момента да се справят с закона — дали с текста или с подписа трябва да се унищожат марките, или с печата, са ги унищожили и с подписа и с печата. Но и в този случай им е съставен акт, защото документът пак не бил правилно обгербван! Двата начина са приложени, смъта се, че неправилно са унищожили гербовите марки и им е съставен акт!

Така че много хубаво е, гдето е сложен този член в законопроекта, за да се поправи тази голъма неправда. Законът за гербовия налог ще трябва да се преправи, ще трябва да се опрости, да стане ясен, за да не отблъгват българските граждани да обгербват своите документи, да не укриват неправилно обгербваните, за да може държавата да има по-добър приход от гербовия налог.

Аз не искам да разглеждам законопроекта член по член, защото той едва снощи се раздаде и за неговото разучаване и за справяне с отдалените закони, които засяга, се изисква твърде много време. Както виждате, по 58 закони се дават облекчения. Аз искам да се спра на принципа въпрос: какви облекчения се дават по този начин, по който се дават; дали те са действителни или

впоследствие ще излизат ефимерни. Г-н министърът на Финансите ни даде свобода да можем, критикувайки законопроекта, да го поправим и да дадем действителни облекчения на българските граждани.

Министър Добри Божилов: Въ чл. 16 е уреден въпросът за неправилно унищожени гербови марки.

Ангел Риболов: И аз казах това.

Министър Добри Божилов: Съвършено.

Ангел Риболов: Както ще видите, въ всичките членове на законопроекта са предвидени основни и безусловни опрощавания на глоби — по някои закони до 10.000 л., по други — до 5.000 л., по трети — до 2.000 л. Това облекчение, колкото и да е голъмо, няма да даде голъм резултат, и след 1 ноември 1939 г. ние ще се намърим при положението, че не сме дали голъми облекчения на българските граждани. Това е затуй, защото за по-голъмните задължения облекчението се дава условно. Ако имате 110.000 л. задължения, 10.000 л. ще ви бъдат опростени, за останалите 100.000 л. ще получите намаление от 60.000 л. и ще останете да дължите 40.000 л., но до 1 ноември ще трябва да платите тези 40.000 л. Няма ли тия 40.000 л. плюс данъка, който се следва да платите, намалението на задължението ви от глобата пада, вашият дълг към държавата от глобата остава въ същия размер, минус само първите 10.000 л.

Министър Добри Божилов: Г-н Риболов! Ако позволите да Ви обясня. Това, което говорите, се отнася за 1% от дължниците. От 965.000 дължници, на 950.000 души се опрощава всичко, защото те дължат до 10.000 л. Туй, което критикувате, се отнася само до 15.000 души от всичко 965.000 души.

Сава Попов: Те са повече контрабандисти.

Ангел Риболов: Аз имам таблицата, г-н министре.

Министър Добри Божилов: И аз ви казах таблицата.

Ангел Риболов: До 2.000 л. ще бъдат облекчени 844.888 души, ...

Сава Попов: Значи кръгло 900.000 души.

Ангел Риболов: ... от 2.000 до 5.000 л. — 46.788 души, от 5—10.000 л. — 18.105 души, над 10.000 — 15.024 души.

Министър Добри Божилов: Така е. 15.000 от 965.000 души — това прави 1.5%.

Ангел Риболов: Аз мисля, че тия 15.024 души не са малко граждани на тая страна.

Министър Добри Божилов: Това е.

Ангел Риболов: Не зная дали тук е пресметано бройки на лица или бройки на преписки. Ако е бройки на преписки, както вървам, въ такъв случай повече са лицата.

Министър Добри Божилов: На лица.

Ангел Риболов: На тия 15.024 души трябва да дадем възможност да платят своите задължения.

Аз мисля, че трябва да се премахне предвиденото ограничение — до 1 ноември 1939 г. да се плати остатък, за да се направи намалението. Тогава дължникът ще знае, че веднаж за винаги неговото задължение е намалено и ще мисли да го плаща. Остане ли срокът 1 ноември, понеже той пак ще бъде въ същото положение, въ което е и сега, пак няма да мисли да го плаща и пак чрез екзекуция ще се събара неговото стопанство, за да се събере задължението.

Впрочем, по този въпрос аз съмгам да направя предложение въ комисията, след като прегледаме кои категории нарушители на закони влизат въ тия 15.024 случая.

Въ всеки случай доволен съм, че се дава възможност, ако не на 884.000 души — защото една част от тия дължници по 24 закони се изключват — то поне на по-голъмата част, може би на 500—600 хиляди граждани, да бъдат опростени изцяло задълженията. И те ще бъдат

благодарни, както на Васъ, г-нъ министре на финанситъ, така и на тоя Парламентъ, който се вслушва въ тѣхното желание.

Но смѣтамъ, че съ този законопроектъ не трѣбва да се опрощаватъ само глоби, лихви и пр. Ще трѣбва да се опростятъ и ония отъ дълги години неплатени малки такси и данъци, дължими отъ свършено бедни български граждани, които по една или друга причина, а най-вече поради бедственото положение, въ което сж изпаднали тѣхнитъ стопанства, не могатъ да ги платятъ. Такива задължения сж такситъ водно право, канално право и др., които бѣха предвидени за опрощаване въ предварителния проектъ, изработенъ отъ Министерството на финанситъ, но които не виждамъ предвидени въ законопроекта.

Министъръ Добри Божиловъ: Министерскиятъ съветъ възприе принципа да не влизатъ обложитъ и ги изхвърли.

Ангелъ Риболовъ: Азъ обаче, изказвамъ мнение, малки суми, дължими на държавата, които не произхождатъ отъ глоби, да се разглеждатъ, да се види тѣхния характеръ, и ако сж едно тежко бремъ за данъкоплатците, да се опростятъ. Азъ зная, че около 6 хиляди мелнички-караджейки, които на времето сж задоволявали нуждитъ на населението, сега, поради трансформацията въ брашнарската индустрия, упаднаха свършено много, много отъ тѣхъ сж запустѣли, други даже сж престанали да съществуватъ. Стопанитъ имъ не сж се сѣтили навреме да подадатъ заявление, за да бжде спрѣна таксата имъ. Така отъ години наредъ тия такси на тия около 6 хиляди мелнички, които трѣбва да плащатъ на камѣкъ по 300 л., продължаватъ да се трупатъ и стопанитъ имъ не сж въ състояние да ги платятъ. Има случаи, когато тия такси сж стигнали такива размѣри, че даже надминаватъ стойността на мелничката. Когато сж били предвиджани тия такси въ закона, никой не се е погрижилъ да види, дали тия такси сж справедливи. Определена е на обикновенъ камѣкъ такса 300 л., а на французки камѣкъ 500 л., безъ да се държи смѣтка за рентабилностъ, безъ да се държи смѣтка, дали една мелничка работи много или малко. Мелничитъ на рѣкитъ Ломъ, Искъръ, Янтра и на други рѣки, които иматъ презъ цѣлата година вода и мелятъ съ милиони килограми жито, плащатъ на камѣкъ по 300 л., а малката караджейка, която работи единъ-два месеца презъ годината, сжщо плаща 300 л. Тия такси, които бѣха предвидени за опрощаване въ предварителния проектъ, моля пакъ да бждатъ предвидени и опростени.

Много наши оризосѣячи, поради кризата, която настана въ оризосѣянето и поради неурожайната година, сжщо не можаха да платятъ такситъ водно право. Има глоби наложени на ония земеделски стопани, които иматъ ниви край рѣкичките, които сж се ползували отъ водата, безъ да се знаятъ, че трѣбва да плащатъ такива такси. Има доста заявления отъ такива стопани въ Народното събрание. Следъ като е направена проверка, се е видѣло, че тия стопани неправилно сж се ползували отъ водата и имъ е наложено да платятъ въ десеторенъ размѣръ тая такса. Така че опрощаването на тия такси, което бѣше предвидено въ предварителния проектъ на Министерството на финанситъ, мисля, че трѣбва да легне и въ този законопроектъ. Азъ моля г-нъ министра да се съгласи да се предвидятъ и тия такси за опрощаване при разглеждане на законопроекта въ комисията. Съ това ще се задоволи една голѣма нужда, още повече, че общата сума на тия такси, които ще бждатъ опростени, не е толкова голѣма.

Въ мотивитъ на законопроекта азъ виждамъ, че се прави намаление на глобитъ по военния данѣкъ, обаче въ законопроекта не ги виждамъ — може да има пропускъ.

Министъръ Добри Божиловъ: Въ чл. 23, алинея първа, ще видите, че сж упоменати всички закони. — Още едно сведение да Ви дамъ, г-нъ Риболовъ. На 35.000 души сж опростени обложни — дребни суми по водното право, за които Вие пледирате. 900.000 души сж облекчени съ 570.000.000 л., а само 45.000 души дължатъ по обложни 53.000.000 л.

Ангелъ Риболовъ: Въ всѣки случай 45.000 души не сж малко, г-нъ министре.

Искамъ да кажа нѣколко думи и за ония глоби, които Дирекцията за храноизноса налага на нарушителитъ на закона за тая дирекция. Не зная защо, когато се е създавалъ законътъ за Дирекцията за храноизноса, е дадено право на директора на храноизноса да налага безапелационно глоби до 5.000 л. Това е много тежко. Често пъти за нищожни нарушения на закона, които не носятъ никакви загуби на държавата, се налага 5.000 л. глоба и хората нѣматъ право да обжалватъ и да се защитятъ. Въ законопроекта е предвидено да се опрощаватъ 100% глобитъ

до 2.000 л. Азъ мисля, че тоя размѣръ трѣбва да стане 5.000 л. — колкото е размѣрътъ на необжалваемата глоба по закона.

Министъръ Добри Божиловъ: Съветътъ при Дирекцията за храноизноса даде мнение размѣрътъ да бжде 2.000 л.

Ангелъ Риболовъ: Справедливостта изисква, г-нъ министре, когато се налага глоба 5.000 л., да има възможностъ глобениятъ гражданинъ да се защити предъ надлежния съдъ.

Единъ отъ дѣсно: А често пѣти глобата се слага двойно: и на фирмата, и на отговорното лице.

Ангелъ Риболовъ: По едно недоглеждане отъ тия, които сж редактирали закона, дадено е право на Дирекцията за храноизноса да налага глоби и на стопанина на заведението, и на управителя, и на магазинера. Често пѣти се налага една и сжща глоба на нѣколко съдружници отъ едно и сжщо предприятие.

Единъ примѣръ. Въ Карловско, следъ смъртта на собственика на една малка воденица, оставатъ 9 души наследници. Става нѣкакво нарушение въ тази малка мелничка и налагатъ глоби и на 9-тѣ души. Това положение въ никой законъ не може да съществува. Азъ мисля, че трѣбва да се приеме: веднажъ наложена глоба за едно нарушение на нѣкого, другитъ да се освобождаватъ. Така напр., директоритъ, управителитъ, магазинеритъ и пр. въ едно предприятие трѣбва да бждатъ освободени отъ задължението да платятъ една глоба, щомъ собственикътъ я плати.

Искамъ да кажа, г-да народни представители, нѣколко думи и за начетитъ. Нашитъ закони сж толкова много и често пѣти толкова неясни, толкова объркани, че дори и най-вещиятъ отчетникъ може да сбърка и за тия грѣшки безъ да се е нанесена, каквато и да е щета на учреждението или на предприятието, въ което той упражнява извѣстенъ бюджетъ — той бива начитанъ съ грамадни суми, бива разоряванъ материално и често пѣти даже обругаванъ отъ обществото, което не разбира, че въ случая нѣма злоупотреби, а чисто и просто има едно нарушение или недоглеждане въ законитъ. Наистина, и азъ мисля като г-нъ министра на финанситъ — единъ денъ имамъ случай туку да се изкажа — че и тѣзи, които сж извършили такива нарушения, не трѣбва да останатъ ненаказани. Смѣтамъ, че отчетникъ, на който нѣколко пѣти му се правятъ начети, не е на мѣстото си, той е бездаренъ и неспособенъ и съответното учреждение не трѣбва да го държи години като неотчетенъ, а чисто и просто да ликвидира съ него, да го уволни. Но за неволни опущения, които нѣкой може да направи единъ-два пѣти, не можемъ така жестоко да се отнасяме къмъ него, а трѣбва да има друга мѣрка. Напр., бихме могли да го глобимъ въ единъ опредѣленъ размѣръ, споредъ извършеното нарушение, а не да искаме да плати цѣлата сума, по която е неотчетенъ. Да кажемъ, въ дадено предприятие отчетникътъ е извършилъ нарушение по закона за бюджета, отчетността и предприятията, и му налагатъ да плати 200-300-500 хиляди лева, когато предприятието е реализирано. Това е жестоко.

Азъ зная единъ секретаръ-бирникъ, който най-добросъвестно си е извършвалъ работата, но само защото е билъ подъ кмета на единъ кметъ и на единъ общински съветникъ, които сж му заповѣждали, като малодушенъ човѣкъ не е могълъ да се противопостави и днесъ му удържатъ отъ пенсията срещу начетъ надъ 100.000 л. и е въ свършено бедствено положение.

Много хубаво е направено, че за да се оправятъ тия работи и за да се внесе една справедливостъ и успокоение въ тия хора, е поставенъ чл. 24 въ законопроекта, споредъ който се опрощаватъ неиздѣлжения, които не произхождатъ отъ липси или злоупотреби. Мисля, обаче, че за думата „липси“ трѣбва да се даде едно обяснение отъ г-нъ министра на финанситъ, за да стане ясно, какво разбира той подъ думата липси, защото тя е много разтеглива.

Министъръ Добри Божиловъ: Дефицити.

Ангелъ Риболовъ: Дефицити въ касата? Г-нъ министре! Ако въ касата има единъ документъ, който е необгербванъ и непризнатъ за редовенъ, ще се смѣта ли за дефицитъ?

Министъръ Добри Божиловъ: Нѣма да се смѣта.

Ангелъ Риболовъ: Би било хубаво, ако въ комисията можехме да дадемъ едно по-широко обяснение на думата „липси“, за да улеснимъ работата на ония органи, които ще се произнасятъ.

Христо Мирски: Може да няма липси, а да има престъпна дейност.

Ангелъ Риболов: Добро е постановлението на втората алинея от чл. 24, че ще се произнасят по това, дали начетитъ сж само формални или има злоупотреби, тъкмо ония органи, които сж боравили съ тази материя и които най-добре я разбират — смѣтнитъ палати, специалниятъ сждъ при Върховната смѣтна палата и министърътъ на финанситъ. Обаче, зная положително, че има много сложни случаи, по които ще става споръ. Може смѣтнитъ палати често пжти да сбъркатъ, а нѣма по-горна инстанция, къмъ която да се отнасятъ хората, които сж засегнати. Ето защо, като допълнение трѣбва да се постанови: решенията на смѣтнитъ палати — ако странитъ по тѣхъ сж недоволни — да могатъ да се обжалватъ предъ специалния сждъ при Върховната смѣтна палата, той да бжде като последна инстанция, която да провѣрва решенията на смѣтнитъ палати по характера на начетитъ.

Още единъ въпросъ искамъ да повдигна предъ васъ, г-да народни представители, който е боленъ и шекотливъ и който може би ще ни раздвои. Но азъ не мога да не дамъ отзвукъ на желанието на една голѣма частъ отъ българския народъ, да се ликвидира съ преследването на българскитъ граждани даже и тогава, когато ги е засегнала царската милостъ.

Вие много добре знаете, че въ единъ тържественъ денъ Царътъ даде милостъ, която се прострѣ и върху тия, които сж осждени по закона за защита на държавата. Тази милостъ даде възможностъ на много отъ тия хора да излѣзатъ отъ затвора, но тѣ днесъ сж въ много по-лошо положение, отколкото бѣха въ затвора. Една частъ отъ тѣхъ — тѣ не сж много — сж млади хора, интелигентни мъже, на които всѣкакъвъ успѣхъ въ живота е преграденъ. На тѣхъ сж наложени голѣми глоби отъ по 300.000, 400.000, 500.000 л., които въ никой случай не могатъ тѣ да платятъ, и които сж една голѣма спѣнка за тѣхъ, ако биха пожелали да се отдалечатъ на стопанска дейностъ. Тѣ сж изхвърлени отъ живота и сж много по-опасни, тѣ сж адепти на конспирации, защото ние не се погрижваме да ги облекчимъ. Когато единъ човѣкъ стои подъ гнета на 500.000 л. дългъ, никой не го приема нито въ частно предприятие, нито на държавна служба, никой не му дава кредитъ. Той, макаръ и интелигентенъ, е принуденъ да отиде да работи наравно съ черноработникитъ и е въ постояненъ допиръ съ тѣхъ. У него клокочи известна ненавистъ къмъ държавата и, бидейки въ допиръ съ тия неформени хора, може да допринесе много по-голѣма пакостъ, отколкото ако би седѣлъ въ затвора. Същевременно, виждайки, че хора много подлустоящи отъ него, и въ умствено, и въ образователно, и въ нравствено, бихъ казалъ, отношение, стоятъ надъ него и командуватъ, той е постоянно възбуденъ противъ държавата и е по-голѣмъ неинъ врагъ, отколкото преди да влѣзе въ затвора.

Ето защо, г-да народни представители, азъ мисля, че нашата милостъ би трѣбвало да се разпростре и върху тия осждени по закона за защита на държавата граждани. Погледнете състава на нашето Народно събрание, г-да народни представители, и вие ще видите, че тукъ има бивши комунисти, социалисти и дори конспиратори. Събрали сме се тукъ, промѣнили сме своитъ умове, заседаваме и не ни тревожи това, че въ минало време единъ билъ въ този, другъ — въ онзи лагеръ. Много отъ тия народни представители, които днесъ сж приобщени, сж минали по тия пжтища, по които сж минали тѣзи, които сж осждени по закона за защита на държавата.

Азъ не се страхувамъ, че ако се приеме това, което предлагамъ, ще поощримъ конспирацията. Напротивъ, смѣтамъ, че ще препрѣчимъ пжтя на конспирацията, ако премахнемъ тия жестоки мѣрки и наказания, които се налагатъ на тия млади български граждани, които често пжти попадатъ въ заблуда и нарушаватъ законитъ въ страната. (Димо Янковъ ржкоплѣска)

Следъ като изложихъ тия нѣколко мисли, безъ да смѣтамъ въпроса за изчерпанъ, запазвайки си правото въ комисията по Министерството на финанситъ, където ще отиде този законопроектъ, да направя конкретни предложения за измѣнение на нѣкои членове отъ него, които виждамъ, че сж неяснообразни или пжкъ неясни, азъ завършвамъ, като апелирамъ къмъ васъ, г-да народни представители, единодушно да гласувате за законопроекта и да подкрепите г-нъ министъра на финанситъ въ желанието му да даде едно успокоение чрезъ премахване или намаление глобитъ лихвитъ и тежеститъ, наложени тѣй безправно на българския народъ. (Ржкоплѣскания отъ дѣсно и центъра)

Председателстващъ Димитѣлъ Пешевъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Мато Матовъ.

Мато Матовъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Азъ нѣма да разгледамъ предложението законопроектъ за опрощаване на глоби, лихви и неиздѣлжения по разни закони така, както той би билъ разгледанъ отъ единъ юристъ. Азъ ще го разгледамъ така, както го чувствува и разбира народътъ. Нѣмамъ намѣрение да произнеса речъ съ ораторско изкуство. Моята задача е скромна: да изнесе въпроситъ, които вълнуватъ нашия народъ — специално по глобитъ — като декларирамъ, че ще бжде обсктивенъ.

Г-да народни представители! Въ продължение на 8 години, отъ 1931 г. до днесъ, сж дадени 5 амнистии, 5 опрощавания. Отъ мотивитъ къмъ предложението законопроектъ се разбира, че амнистията ще засегне близо 900.000 души за сума 1.700.000.000 л. Въ мотивитъ на законопроекта, внесень отъ министъра на финанситъ, е казано „амнистия“, когато то е опрощаване, понеже, когато се дава амнистия, тя се дава безусловно, безъ всѣкакви послѣдствия. Всичко това говори ясно и категорично, че въпросътъ за глобитъ, били тѣ данъчни или не, е голѣмъ въпросъ, който заслужава внимание и който само съ амнистия не се разрешава. Безспорно, има голѣми причини, за да бждатъ нарушавани фискалнитъ закони. Кои сж тѣзи причини? Моята скромна задача е да ги посоча.

Първата причина, г-да народни представители, е многобройността на законитъ въ нашата страна. Тѣ сж толкова много, толкова различни, че ако азъ ви запитамъ, колко действащи закони има въ нашата страна, увѣренъ съмъ, че никой не може да ми каже. Не може да ми каже това и най-добриятъ юристъ. А презумцията е, че всѣки гражданинъ трѣбва да познава законитъ. Азъ твърдя, че въ нашата страна действащитъ закони не сж по-малко отъ 20.000. При тази многобройност на законитъ никой и е сигуренъ, дали при най-малката стѣпка, която ще направя, нѣма да извърши нѣкакво престѣпление, което влѣче следъ себе си наказание или голѣма глоба. Това е една отъ първитъ причини за нарушение на законитъ — многобройността и непознаванетоъ имъ.

Но има една категория нарушители, г-да народни представители, които сж извършили престѣпления не поради непознаване на законитъ, а умишлено, съ користна целъ, за да си доставятъ облаги, въ ущрѣбъ на интереситъ на държавата и народа. И азъ съжалявамъ че внесена фискална амнистия засѣга и тая категория лица. Тѣ сж контрабандисти, които въ никой случай не бива да бждатъ амнистирани.

Министъръ Добри Божиловъ: Рецидивиститъ се изключаватъ.

Никола Василевъ: Презумцията е, че първиятъ пжтъ не сж знаели.

Христо Мирски: Рецидивисти сж тия, които сж сждени и втори пжтъ вършатъ престѣпление.

Министъръ Добри Божиловъ: Въ закона е казано.

Мато Матовъ: Втората причина за нарушение на законитъ, г-да народни представители, е бедственото положение на нашия народъ. Той е останалъ безъ помилѣкъ, обремененъ е съ тежки данѣци, такси, берни и др., ненавременното плащане на които носи глоба.

Г-да народни представители! Азъ си спомнямъ думитъ на нѣколко стари хора, които срѣцнахъ при моята обиколка изъ балканския край. Тѣ се обърнаха къмъ мене съ думитъ: „Г-нъ народенъ представителю! Ние се чувствуваме доволни, че сте дошли между насъ, но молимъ Ви, когато отидете горе“ — а горе се разбира Народното събрание — „кажете, че ние не живѣемъ въ криза, както ученитъ разправятъ, а преживяваме умиращка“. Съ болка на сърдце говорятъ тѣзи стари хора, безъ да иматъ нѣкакво настроене или омраза къмъ нѣкого. Тѣ чувствуватъ, че думата „криза“ е слаба, а трѣбва да се каже „умирачка“.

Страшенъ гладъ е залѣлъ нашата страна. Само за Фердинандска околина официално сж поискани за изхранване на населението за тази година 2.900.000 кгр. храни, а досега сж отпустнати: презъ месецъ ноемврий 20.000 кгр. и едва сега 40.000 кгр., или всичко 60.000 кгр. Значи, отъ 2.900.000 кгр., като сж отпустнати 60.000 кгр., можете да си представите, какво е истинското положение на това гладуващо население.

Има и една трета причина за това масово нарушение на законитъ — отмищението, използванетоъ на законитъ за отмищаване за налагане наказания на политически противници или на лица, които не сподѣлятъ известни разбирания — разбиранията на кмета по управлението на нашата страна, разбиранията на горския стражаръ и т. н. Азъ следъ

малко ще ви посоча такива случаи на глобяване, и то масово глобяване, а не единични случаи. Въпреки огромните тежести и лишения, които понася населението, мене ми направи особено впечатление, колко много е скромният народът ни въ исканията си.

Азъ имамъ възможностъ да обиколя повече отъ 30 села презъ миналата ваканция и презъ тази, дадена ни преди няколко дни. Бѣхъ въ едно малко, затѣнено балканско село. Като разбраха, че съмъ дошелъ, понеже не е стѣпвалъ народенъ представителъ въ тѣхното село, излѣзоха и мъже и жени, и старци и млади на площада. Започна се разговоръ по всички въпроси, които ги вълнуватъ. Една селянка, държейки дете въ ръцетъ си, се обърна къмъ мене съ думитъ: „Господинъ представителъ, може ли азъ да те питамъ нѣщо?“ Азъ ѝ отговорихъ, че всичко може да каже на народния представителъ. — „Господинъ представителъ, знамъ, че не може държава безъ данѣкъ, никѣде въ свѣто нѣма държава, въ която да не се плаща данѣкъ. Назе не ви тежи правия данѣкъ, но много ни измѣчва кривия данѣкъ“. Азъ я питамъ: кажи, стринко, кой е този кривъ данѣкъ? — „Кое е кривъ данѣкъ ли? 3.000 л. имаме правъ данѣкъ да плащаме и дека не сме платили на сроко, турнали още 2.000 л., та се събрали 5.000 л. и за 5.000 л. е онова бранище тамъ, виждашъ ли го — продадохъ го преди две седмици“. И съзи обѣща очитъ ѝ. Това е фактъ, г-да народни представители!

Въ това време идва едно дете на около три години съ една възрастна жена. Нѣкои казаха: „Господинъ представителъ, виждашъ ли онова дете? Това дете го водиха на панаира въ Фердинандъ преди една седмица и го продаваха на барабанъ“. — Какъ така дете ще се продава на барабанъ? Казватъ: „Ами нѣма баща и майка, нѣма кой да го гледа, нѣма хлѣбъ да иде и тѣ го завели на панаира въ Фердинандъ да го продаватъ на барабанъ“. И действително, г-да народни представители, това е фактъ.

Министъръ Добри Божиловъ: Г-нъ Матовъ! Какъ може да говорите това нѣщо?

Мато Матовъ: Ще Ви кажа, г-нъ министре!

Министъръ Добри Божиловъ: Кѣде го има това — дете да се продава на барабанъ?

Мато Матовъ: И мене ми стана чудно. И азъ не вѣрвахъ, но ще Ви кажа, че е фактъ.

Иванъ Петровъ: Вие сте народенъ представителъ, колега! Може ли така да приказвате — че дете може да бѣде продавано на барабанъ! Тѣзи работи не ставатъ така.

Министъръ Добри Божиловъ: Това сѣ несериозни работи.

Мато Матовъ: Г-да народни представители, г-нъ министре! Говоря отъ трибуната на Народното събрание и държа смѣтка за това. Ще ви кажа факта. Това дете е заведено на панаира въ Фердинандъ миналата 1938 г.

Министъръ Добри Божиловъ: Кой го е завелъ?

Мато Матовъ: Взема се барабанътъ на Фердинандската градска община и въ продължение на половинъ часъ се бие — не да се продаде, а да се даде.

Иванъ Петровъ: А, да се даде — то е съвсемъ друго.

Мато Матовъ: Никой не се е явилъ да вземе това дете.

Министъръ Добри Божиловъ: А, така кажете — да се даде, а не да се продаде. Да се даде, е едно нѣщо, а да се продаде, е друго нѣщо.

Мато Матовъ: Въ продължение на половинъ часъ никой не се е явилъ да вземе детето. Само кметътъ далъ 15 лева и съ тия 15 лева му купили единъ каскетъ.

Г-да народни представители! Това е дребенъ въпросъ, но трѣбваше да стана народенъ представителъ, за да се науча, че не само добитѣкъ се дава на барабанъ, но и деца могатъ да се даватъ на барабанъ. Нѣма значение, дали се продаватъ или се даватъ безплатно.

Министъръ Добри Божиловъ: Какъ да нѣма значение?

Мато Матовъ: Разликата е тая, че добитѣкъ се продава, а човѣкътъ се дава безплатно.

Министъръ Добри Божиловъ: Г-нъ Матовъ! Вие трѣбваше да вземете детето и да се погрижите да го настаните въ нѣкое сиропиталище. Трѣбваше да се застъпите.

Мато Матовъ: Правила сѣ постѣпки, но нѣмало мѣсто, г-нъ министре!

Министъръ Добри Божиловъ: Вие трѣбваше да направите тая постѣпка. Какъ да нѣма мѣсто за едно дете!

Мато Матовъ: Този фактъ нѣма връзка съ фискалната амнистия, но той е отъ значение, г-да народни представители, за трагедията, която преживяватъ нашитѣ български деца. Този фактъ заслужава нашето внимание, макаръ че нѣма връзка съ фискалната амнистия. Азъ не го казвамъ тукъ съ нѣкакво намѣрение — азъ го изнасямъ, за да се обърне сериозно внимание, че действително е голяма трагедията, която преживяватъ българскитѣ деца.

Министъръ Добри Божиловъ: Г-нъ Матовъ! Азъ Ви моля да ми кажете, кой е правилъ постѣпки и въ кое сиропиталище сѣ отказали да приематъ това дете. Дайте ми данни!

Мато Матовъ: Ще Ви ги съобща допълнително.

Министъръ Добри Божиловъ: Съобщете ми ги!

Мато Матовъ: Задѣлжавамъ се да Ви ги съобща.

Министъръ Добри Божиловъ: Ако, обаче, излѣзе, че никой не е правилъ постѣпки, ще трѣбва да се извините, че говорите неистина.

Мато Матовъ: Да. Обещавамъ да Ви съобща даннитѣ. — Г-да народни представители! Повдигна се въпросъ и за желѣзопѣтния данѣкъ. Азъ не зная, кога е въведенъ желѣзопѣтниятъ данѣкъ, но зная едно — че балканското население е съвършено фалирало. Въ Чипровци, споредъ официалната статистика, срѣдната надница е 2'65 л., а желѣзопѣтниятъ данѣкъ е 30 л. Шомъ не се плати на време, става двойно по-голямъ, удвоява се. При 2'65 л. надница, необходимо е да се работи близо 15 дни, за да се плати само желѣзопѣтния данѣкъ.

Стефанъ Цановъ: Какъ изчислявате тѣзи 2'65 л.?

Мато Матовъ: Като вземемъ цѣлия доходъ на населението — отъ ниви, отъ килими, отъ птици, отъ мандри — и го раздѣлимъ на глава, получава се тая надница. 30 л. желѣзопѣтенъ данѣкъ, наистина, може да се каже, че не сѣ много, но за едно население, чийто дневенъ доходъ е 2'65 л., той е почти непоносимъ. Като не се плати на сроко, удвоява се — значи, още повече се отежава положението на това население. Да не говоря за другитѣ данѣци.

Има и такси върху колата. Г-да народни представители! Азъ също така не зная, кога сѣ въведени тѣзи такси върху колата, но народътъ основателно негодува срещу тѣхъ. Не че не желае да плаща, но въобще такситѣ сѣ станали толкова многобройни, че вече не сѣ по силитѣ на народа. И тая такса, като не се плати на време, се удвоява. Известно е, г-да народни представители, че въ най-работния сезонъ, презъ лѣтото, общинската властъ, запечатва колитѣ и селянитѣ единъ по единъ трѣбва да ходятъ въ общината на далечно разстояние, за да платятъ следующата се такса. Следъ като я платятъ, тогава имъ разпечатватъ колитѣ. Не се държи смѣтка, че е работенъ сезонъ, че трѣбва да си прибиратъ хранитѣ — това властниците не ги интересува.

Мене ми направи впечатление изразътъ на единъ селянинъ въ едно Фердинандско село, пакъ балканско. — „Господинъ народенъ представителю, ние нашитѣ коли ги обърнахме на шейни“. — Е, какъ така ги обърнахме на шейни? Каза: „Запечатана ни едно колело и ние, за да не скъсеме печата и да отидемъ въ затвора, вързахме колелото и то се влачи. Така обърнахме колитѣ на шейни“.

Г-да народни представители! При изплащането на данѣцитѣ, на тия лица, които ги платятъ въ опредѣлени срокове, се прави намаление съ известенъ процентъ — отъ 10 до 20%. Който има възможностъ да плати на време, получава облекчение. Тая мѣрка е хубава, защото се поощрява редовното плащане на данѣцитѣ. Обаче, често пъти и при най-добро желание на данѣкоплатеца да си плати данѣка, нѣма възможностъ да го плати на опредѣ-

ления срок, и за това неплащане се обременява с глоби, които от 8% и 16% стигат до 50%. Почти във всички села, где то сѣмъ имать срѣща съ избирателитѣ, единодушно всички сѣ молили да се премахне глобата за закъснѣли данѣци. И това, г-да народни представители, е едно справедливо искане. Не бива, отъ никое гледище не е оправдано да се обременяватъ сѣ глоби за закъснѣли данѣци данѣкоплатитѣ, които и безъ това сѣ обременени съ тежки и непоносими данѣци.

Г-да народни представители! Ще се сира за нѣколко минути относно разорителността на глобитѣ. Ще ви посоча само нѣколко факти. Не се наказва само лицето, което е извършило престѣпление, но съ издаденото постановление се наказва и цѣлото семейство, защото, когато нарушителътъ е несъстоятеленъ да плати данѣка и той се изпраща да лежи въ затвора една година или повече, неговото семейство остава безъ подкрепа, остава да гладува. По тоя начинъ се разорява семейството, и то остава въ тѣжестъ на общината и на държавата. Ето единъ важенъ въпросъ. Необходимо е да се измѣни тази система. Въ никой случай не може да се налага наказанието, което да се отразява и върху семейството.

Налагатъ се глоби и по закона за горитѣ. Г-да народни представители! Азъ не зная отъ кога е този законъ, но изглежда, че тѣзи, които сѣ го писали, не сѣ стѣпвали въ село, не сѣ живѣли никога въ село, въобще и поиятие нѣматъ какъ се живѣе въ село и какъ се гледа стопанство.

Жителътъ на с. Припѣжне, Фердинандско, Димитър Тодоровъ вземалъ подъ наемъ 15 декари манастирска ливада, съ сѣчина. Въ тази ливада той пустилъ своитѣ 34 овце и една крава. Видѣлъ ги горскиятъ, че били въ сѣчината и съставилъ актъ на стопанина. Издава се постановление. И знаете ли на каква сума, г-да народни представители? За 104.000 л. За 34 овце и една крава, глоба 104.000 л. Овцетѣ заедно съ кравата струватъ 10.000 л.; 15-тѣ декари ливада, по 2.000 л. декара, струва 30.000 л. Значи и ливадата и овцетѣ не струватъ толкова, колкото е наложената глоба.

Е, азъ ви питамъ: тази глоба изправителна ли е? Безспорно, че не е. Тя не е изправителна, а е разорителна, защото, като се плати тази глоба, или най-малкото, докато се влачи глобенитѣ по сѣдѣлищата, той ще си продаде и нивата. Защото, известно ви е, отиде ли човѣкъ при адвокатъ, отиде ли да се сѣди, трѣбва да си продаде нѣколко декари отъ имота, за да се оправи.

Налагатъ се глоби и по закона за риболова. Г-да народни представители! Отнета е всѣкаква възможностъ на нашия народъ, на нашитѣ земеделци, на нашитѣ селяни да могатъ да си хванатъ нѣкой и друга риба, да си направятъ чорба и да нахранятъ семейството си. Ползватъ се отъ риболовъ само тия, които си извадятъ билетъ. А въ едно село най-много 3-4 души могатъ да иматъ билетъ.

Ще ви кажа единъ доста интересенъ случай. Три деца отъ с. Видница, Фердинандско, ученици отъ II кл. — Борисъ Димитровъ, Златанъ Петровъ и Миронъ Стефановъ — си играли въ малката рѣчица, която минава презъ тѣхното село. Това било презъ 1935 г. При тази игра тѣ хванали 11 рибки! Горскиятъ ги забелязалъ, констатиралъ, че сѣ извършили престѣпление по закона за риболова, съставилъ имъ актъ и се издава постановление за 18.000 л. За 11 рибки, г-нѣ министри, 18.000 л. глоба! Това е фактъ. Обжалва се това постановление предъ сѣда, и сѣдинтѣ и държавниятъ адвокатъ виждатъ, че тукъ има нѣщо, което не е въ реда на нѣщата, но законътъ си е законъ, потвърждава се постановлението, като глобата имъ се намалява само съ по 1.000 л. тритѣ деца остава да платятъ 15.000 л.!

Въ с. Дългидѣлъ, Берковско, трима души, които при почистване на своята вада хванали 170 грама риба, били глобени съ 15.000 л. За 170 грама риба сѣ глобени съ 15.000 л. Това е фактъ, г-нѣ министри!

Министъръ Добри Божиловъ: И защото има такива факти, затуй азъ внесамъ този законопроектъ. Искате да отговарямъ азъ за тия факти, които сѣ се натрупали отъ 15-20 години? Азъ не мога да отговарямъ.

Мато Матовъ: Не, г-нѣ министри, азъ не желая Вие да отговаряте за тия факти, но азъ искамъ да подчертая друго нѣщо: че тия въпроси не се разрешаватъ съ фискална амнистия и съ опрощаване на глобитѣ — това ми е основната мисль — а е необходимо да се измѣни цѣлото законодателство.

Министъръ Добри Божиловъ: И азъ го казахъ това нѣщо.

Мато Матовъ: Това е моето желание и това е желанието на народа: да се измѣни системата на наказване.

„Какъ е възможно“ — ми задава въпросъ единъ избирателъ, и то на публично мѣсто — „следното нѣщо: нашитѣ рѣки пресъхватъ лѣтно време и рибата измира; ние наблюдаваме какъ вранитѣ кълватъ рибата, но никой отъ насъ не смѣе да си хване риба за една чорба!“

Иванъ Бояджиевъ: Защо не съставятъ актъ на вранитѣ?

Мато Матовъ: Не може; на вранитѣ нѣма кой да имъ състави актъ!

Е, г-да народни представители, това сѣ дребни нѣща, разбира се, но тѣ измѣчватъ народа.

Иванъ Бояджиевъ: Ха да имъ съставятъ актъ на тѣхъ, де!

Стефанъ Цановъ: Вранитѣ да ядатъ риба, а хората киселици.

Мато Матовъ: Налагатъ се глоби и по закона за лова. Г-да народни представители! Съ наредба-законъ се иззеха всички пушки, които се намираха въ стопанитѣ. Всички капсални пушки, отъ турско време останали, съ които стопанитѣ си пазеха имотитѣ, се иззеха. Има интересни случаи. Сѣмо така на публично мѣсто ми се каза: „Г-нѣ народенъ представителъ! Азъ имамъ пушка капсалия, имамъ и кошара“.

Нѣкой отъ дѣсно: Тукъ сѣмъ съгласенъ съ тебе.

Мато Матовъ: Благодаря, че сте съгласни. — „Имамъ и кошара, казва, а имамъ и кокошки въ тая кошара. Научи се лисицата и ми изнесе всичкитѣ кокошки. Видѣхъ я всрѣдъ бѣлъ день, и не бѣга — като че ли знае че ми е вземана пушката!“ (Смѣхъ и ржкоплѣскания въ лѣво)

Иванъ Бояджиевъ: И на лисицата актъ!

Мато Матовъ: Лисицата като че ли знае, че има наредба-законъ да се иззематъ пушкитѣ! (Смѣхъ)

Димитъръ Кушевъ: Да се дадатъ пушкитѣ на народа, за да си пазятъ имотитѣ.

Мато Матовъ: Азъ съжалявамъ, че го нѣма тукъ министърътъ на земедѣлието, да чуе тѣзи работи.

Стефанъ Цановъ: Сега ще имъ се дадатъ пушки.

Нѣкой отъ дѣсно: Тукъ сме съгласни всички.

Мато Матовъ: Г-да народни представители! Одеве казахъ за разорителността на глобитѣ. Азъ ще ви цитирамъ единъ случай отъ моя градъ Фердинандъ. Единъ беденъ бакалинъ допустналъ да играятъ на карти въ неговото заведение. Влиза акцизниятъ чиновникъ, съставя актъ, издава се постановление за 20.000 л. глоба, и понеже стопанинътъ на заведението е несъстоятеленъ, не може да плати тази глоба, прибиратъ го въ затвора. Отъ 3 месеци той е въ затвора, защото нѣмалъ патентъ за играене на карти! Този патентъ, г-да народни представители, струва 200 л. Значи за 200 л. — 20.000 л. глоба, и понеже нѣма възможностъ да я плати — една година затворъ! Отъ 3 месеци той е въ Ломския затворъ, а има жена и 3 деца, които гладуватъ! Безспорно, това не е оправдано отъ никое гледище.

Нѣкой отъ дѣсно: Ще се оправи.

Мато Матовъ: Ще се оправи, но дорде се оправи, ще му измратъ децата отъ гладъ.

Г-да народни представители! Въ внесенния законопроектъ не е посочено ясно, че се засѣгатъ и глобитѣ по закона за защита на държавата и избирателния законъ, които глоби сѣ фантастични.

Нѣкой отъ дѣсно: Има ги тамъ.

Мато Матовъ: Не е цитиранъ законътъ за защита на държавата.

Смислиятъ отъ дѣсно: Има го.

Мато Матовъ: Къде? Въ чл. 23 ли?

Иванъ Бояджиевъ: Нѣма го цитиранъ никъде.

Мато Матовъ: Нѣма го цитиранъ.

Нѣмой отъ дѣсно: Сега ще го впишемъ изрично.

Мато Матовъ: Именито, азъ искамъ да се впише изрично — всички глоби по закона за защита на държавата и избирателния законъ.

Димитъръ Кушевъ: И глобитъ по закона за разтуряне на партиитъ.

Мато Матовъ: Да, и глобитъ по закона за разтуряне на партиитъ.

Г-да народни представители! „Въ „Държавенъ вестникъ“, брой 35 отъ 1938 г., сѫ опростени 100% следнитъ глоби. Имена нѣма да цитирамъ, защото сѫ имена не желая да си служа — тѣ сѫ посочени въ поменатия вестникъ. Азъ ще цитирамъ само пореднитъ нумера: на пор. № 2 — 159.000 л.; на пор. № 3 — 145.000 л.; на пор. № 7 — 403.000 л.; на пор. № 15 — 682.308 л.; на пор. № 102 — 823.573 л.; на пор. № 155 — 850.586 л. и на пор. № 284 — 600.000 л. Имамъ още данни, но нѣма да ви отегчавамъ повече. Това сѫ крупни глоби, които сѫ опростени 100%; и забележете: тѣ сѫ за контрабанда. Изрично за пор. № 155 се пише, че се касае за контрабанда. А въ внесения законопроектъ не се предвижда опрощаване на глобитъ по закона за защита на държавата. Знаете, че мнозина граждани въ нашата страна отъ идеализмъ сѫ подпаднали подъ ударитъ на тоя законъ.

Г-да народни представители! Ние трѣбва да издигнемъ престижа на Парламента. Отъ една страна се опрощаватъ користни престѣпления, злоупотрѣбления на милиони, а, отъ друга страна не се опрощаватъ глобитъ, наложени по закона за защита на държавата. Ние се клехме тукъ, че ще пазимъ конституцията, ние положихме клетва за тая конституция, но единъ гражданинъ на нашата страна, който е ималъ куража презъ изборитъ за общински съветници да каже „Да живѣе конституцията“, или пъкъ е сложилъ бюлетина съ лозунгъ „Да живѣе конституцията“, се глобява съ 50.000 л. и му се налага наказание затворъ съ години. Такъвъ случай има въ моя градъ Фердинандъ. Трима младежи издаватъ позивъ за конституцията. Никаква партийностъ нѣма въ него, а искатъ възстановяването на конституцията. Осждаатъ ги на 3 години затворъ и 50.000 л. глоба. Г-да народни представители! Кажете: къде е справедливостъ? И азъ бихъ ви запиталъ: действително, ние правова държава ли сме?

Димитъръ Кушевъ: По какъвъ пътъ вървимъ, на къде отиваме?

Мато Матовъ: По какъвъ пътъ вървимъ, издигаме ли престижа на закона и държавата? На този въпросъ безспорно ще трѣбва да се отговори отрицателно.

Г-да народни представители! Искамъ да засегна и глобитъ, които се налагатъ отъ селскитъ кметове и които сѫщо не сѫ показани въ законопроекта.

Георги п. Стефановъ: Показани сѫ. Въ чл. 23 се казва: „по разни фискални и други закони“.

Мато Матовъ: Азъ искамъ ясно да се каже въ закона.

Георги п. Стефановъ: Ясно е казано въ глава шеста.

Министъръ Добри Божиловъ: Въ чл. 23 сѫ изброени всички закони, така че нѣма нужда отъ специално разпореждане.

Мато Матовъ: Азъ искамъ, за да бѣде ясно, да се цитиратъ всички закони.

Министъръ Добри Божиловъ: Въ чл. 23 влизатъ и глобитъ по закона за горитъ, които възлизатъ на една значителна сума.

Иванъ Бояджиевъ: Глобитъ по закона за подобрене на земеделското производство и по закона за разтуряне на партиитъ включватъ ли се?

Министъръ Добри Божиловъ: Всичко се включва въ чл. 23.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Всичко, безъ изключение, влиза.

Иванъ Бояджиевъ: Добре, щомъ влиза всичко.

Мато Матовъ: Г-да народни представители! Много се говори тукъ за кметоветъ. Азъ нѣма да ви занимавамъ съ тоя въпросъ, защото не е предметъ на моята речъ, но сѫмъ длъженъ да отбележа единъ фактъ.

Г-да народни представители! Масово се глобява населението отъ селскитъ кметове, и то не за извършване на нѣкакви престѣпления, а по най-различни поводи, за тормозъ. Извънредно много лошо се държатъ кметоветъ. Азъ си спомнямъ случая, когато г-нъ министъръ Кожухаровъ и председателътъ на Камарата г-нъ Мошановъ бѣха въ Фердинандъ, отивайки за с. Чипровци по отпразднуването на 250-годишнината отъ Чипровското въстание. Една делегация отъ 25 души се явява въ Вълкова-Слатина предъ г-нъ Кожухаровъ и г-нъ Мошановъ. Най-стариятъ отъ тѣхъ, единъ 65-годишенъ старикъ, се изправи предъ г-нъ Кожухаровъ и г-нъ Мошановъ, свали шапката си и се обръща къмъ тѣхъ съ думитъ: „Г-нъ министре, дошло е време да кажемъ: излѣзте умрѣли, за да влѣземъ ние живи!“ — отъ тия кметове“.

Г-да народни представители! Съ болка на сърце говоря това този старецъ. Той не го говори съ чувство на омраза. Нѣма да ви говоря за какво бѣше тая делегация, но и г-нъ Мошановъ позна по изражението на лицата на тѣзи хора, че действително тѣ сѫ онеправдани и измѣчени. Две години водятъ борба противъ този кметъ. Такава борба не е водена и на Чатаалджа може би. Най-после, тѣ се освободиха отъ този кметъ. Но той не бѣ доволенъ, ами бѣ премѣстенъ въ по-големо село.

Азъ ще ви кажа единъ другъ случай отъ моето родно село Живовци. Нѣма да говоря за престѣпленията на кмета, но ще говоря за онова, което измѣчва народа, за наказанията, които му се налагатъ.

Кметътъ свиква населението за избиране на пощни назначи. Той посочва известни лица, населението не одобрява посоченитъ лица и посочва други, въ които има въра. Г-нъ кметътъ не се съгласява съ предложенитъ отъ населението лица и не назначава никого. И за това, че населението не е приело кандидатитъ на кмета, той ги наказва да ходятъ вѣска вечеръ по 8 души, вмѣсто по двама, по-често да се редуватъ. Това е дребенъ фактъ, г-да народни представители, но това измѣчва народа, защото не е зачетена волята на народа. Защо да ги тормози единъ човѣкъ, невинно и незаслужено?

Азъ искамъ да кажа нѣколко думи и за моралното наказание, което не е писано въ никой законъ. Презъ миналата година държавата отпущна царевница на гладуващото население въ Фердинандско и Берковско. Кметоветъ лишиха отъ царевница населението отъ всички онии села, където не получи мнозинство онии кандидатъ, за който тѣ агитираха.

Георги п. Стефановъ: Вие правихте питане по тона и Ви се отговори на времето.

Мато Матовъ: Азъ правихъ питане, защото това е голѣмъ въпросъ, и защото никъде въ свѣта за никакво престѣпление не се лишаватъ хилядно население отъ хлѣбъ! И въ затвора даже, при извършено най-тежко престѣпление, пакъ се дава хлѣбъ, а тукъ хилядно население се лишаватъ отъ хлѣбъ, защото не гласува за кандидата, за който кметоветъ агитираха. Това потиска духа на народа. А тукъ се говори, че е падналъ духътъ, занесе се това отъ човѣкъ отъ вашата срѣда. И действително, вѣрно е, нѣма духъ въ народа. Това сѫ дребни нѣща може би, но тѣ влияятъ върху духа на народа, тѣ засѣгатъ престижа на държавата и на законитъ въ нашата страна. Искаме ли да пазимъ престижа на законитъ, искаме ли да пазимъ престижа на държавата — такива нѣща не бива да допускаме; тѣ сѫ престѣпление.

Две думи ще ви кажа и за формалноститъ, които сѫщо така измѣчватъ народа ни.

Данъкоплатецъ отъ с. Долна-Вереница подава заявление въ общината въ с. Горна-Вереница, на 3 км. отъ неговото село. Но — дребенъ фактъ — това заявление съдѣвало да бѣде облепено, освенъ съ гербовата марка, и съ 2 л. фондова марка. Лицето отива при бирника да иска 2 л. фондова марка; бирникътъ му казва: „Азъ не сѫмъ

будкаджия". Понеже заявлението трѣбва да се облепи съ фондова марка, лицето отива въ гр. Фердинандъ, на 12 клм., пристига въ града, но пощата е затворена, а Народната банка следъ обѣдъ не работи. По съветитѣ на нѣкои отишълъ въ градската община и тамъ купилъ за 2 л. фондова марка. Следъ това се връща обратно въ общината въ Горна-Вереница и облепва заявлението съ 2 л. фондова марка. Но това лице е изминало 27 клм. и е изгубило надницата си само за да се снабди съ 2 л. фондова марка! Това е дребенъ фактъ, но такива факти сѫ хиляди.

Ще ви кажа другъ случай. Въ с. Лопушна, Берковско, се издава заповѣдъ отъ данѣчната властъ за деклариране на набраното грозде. Но развалило се времето, завалѣлъ дъждъ, и лозаритѣ не могли да обератъ назреме гроздето. Свършилъ гроздоберътъ, и тѣ декларирайтъ гроздето въ общината. Идва данѣчниятъ чиновникъ, обаче констатира, че декларирането не е станало въ опредѣленото отъ данѣчната властъ време, и съставя 220 акта. Отиватъ при него селянитѣ и му казватъ: „Не бѣше възможно да го декларираме на опредѣлената дата по простата причина, че гроздето бѣше на лозето, понеже времето бѣше лошо и не можеше да се бере“. Но данѣчниятъ началникъ не се интересува отъ това, че времето било лошо, и съставя 220 акта!

Г-да народни представители! Хиляди сѫ такива случаи. Нѣма да ви отгичавамъ повече. Но това говори каква е днешната система за съставяне актове и налагане на глоби.

Косю Аневъ: Тя не е днешна, тя е отъ партизанското време.

Мато Матовъ: Но сега нали нѣма партизанство?

Косю Аневъ: Тия случаи, които изнасяшъ, сѫ отъ минало време, отъ партизанското време.

Мато Матовъ: Миналата година нѣмаше партии, господине, нѣмаше партизанство! А това е станало миналата година.

Г-да народни представители! Азъ завършвамъ. Искамъ само една дума да кажа за цензурата — не за тази цензура, за която тукъ се говори, която е скочила нашия печатъ, а за онази цензура, която не позволява на народа да критикува. Г-да народни представители! Въ миналото, при партийния режимъ, за лошото управление отговорността падаше върху партията, която управляваше. Сега партии нѣма. Кой носи отговорността? Цензурата не позволява да се критикуватъ чиновницитѣ. Народътъ негодува. Азъ ви питамъ: кой носи отговорността? До къде е стигнала тази цензура, ще ви кажа само единъ фактъ и съ това свършвамъ моята речъ.

Училището въ с. Долна-Вереница — ново училище — нѣма врати, нѣма и дюшме. Една делегация отъ 5 души отива въ с. Вълкова-Слатина, където шѣлъ да дойде областниятъ директоръ, за да поиска, да застави кмета на с. Горна-Вереница да се направятъ вратитѣ на училището, за да не измръзнатъ децата; да се направи и дюшмето, защото сѫ поставени дѣски и децата може да пропаднатъ въ мазата на училището. Единъ отъ тѣзи, който е ималъ смѣлостта да се яви при областния директоръ, когато дошълъ въ тѣхното село, и да се оплаче, да изложи тази нужда, билъ глобенъ отъ кмета. Сжщото това лице подава молба до областния директоръ. Тя е доста интересна, азъ ще ви я прочета и съ това свършвамъ.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Какво общо има това съ разглеждания въпросъ!

Мато Матовъ: Защото засѣга глоби. — (Чете)

„Господинъ директоре!

Презъ есенъта на 1938 г. азъ участвахъ въ една делегация отъ 5 души. Отидохме въ с. Вълкова-Слатина, за да се срещнемъ лично съ Васъ, където Вие шѣхте да бъдете. Обаче Вие не бѣхте въ селото. На другия денъ дойдохте въ селото ни Долна-Вереница, където азъ се срещнахъ съ Васъ и ви изложихъ нѣкои нужди на училището. Общинскиятъ ни кметъ г-нъ Салановски се почувствува въ засѣгнатъ отъ моето оплакване предъ Васъ, следъ два дни ме глобява съ 500 л. съ постановление № 2 отъ 10 ноември 1938 г., че нѣмамъ модерно ториче, глобява ме съ 100 л., че нѣмамъ помпна яма, къквата яма

нѣма нито едно домакинство въ селото ни, имамъ съставени още три акта — единъ, че двора не съмъ си почиствилъ, другъ, че имамъ торъ въ двора — и колко ще ме последватъ, азъ не зная.

„Азъ се срѣснахъ съ Васъ, господинъ директоре, съ единичното желание да изтъкна нѣкои обществени нужди, които г-нъ кметътъ не желаше да удовлетвори. За тази ми нескромность г-нъ кметътъ ме подложи на систематическо глобяване. Оплакахъ му се, че така не бива да ме тормози. Той ми отговори: „Ще се срѣщашъ ли пакъ съ областния директоръ, когато дойде!“ Какво престъпление съмъ извършилъ, г-нъ директоре, че съмъ се явилъ предъ Васъ? Вие лично видѣхте, че училището ни бѣше безъ врати и дюшме, които г-нъ кметътъ направи веднага следъ Вашето идване. Горното като Ви излагамъ, моля, господинъ директоре, ако е възможно, наредете да се спре това глобяване и да се отменятъ наложенитѣ ми глоби. Ако това, обаче, е невъзможно, моля, да се намалятъ, за да помня, когато съмъ ималъ куража да се оплаквамъ на областенъ директоръ. С. Долна-Вереница, 27 февруарий 1939 г.“

Георги п. Стефановъ: Законътъ за селскитѣ общини казва какъ се обжалватъ тѣзи заповѣди на кмета — не предъ областния директоръ, а предъ околийския управителъ.

Мато Матовъ: Той не ги обжалва предъ областния директоръ, а се оплаква.

Георги п. Стефановъ: Предъ околийския управителъ трѣбваше да ги обжалва.

Мато Матовъ: И околийскиятъ управителъ е като кмета.

Георги п. Стефановъ: Праздни работи говоришъ!

Мато Матовъ: Г-да народни представители! Всички тѣзи факти сѫ дребни. И азъ разбирамъ, че за нѣкои сѫ дребни, но азъ ги изнесохъ, г-да, така, както ги чувствава народътъ. Оставямъ едритѣ за други по-компетентни.

Голѣма е мжката на народа, г-да народни представители! Нѣмотия, глоби за милиарди, обезправенъ народъ, отиета му е всѣкаква възможность за едно човѣшко съществуване. При това положение може ли да има радостъ въ нашата страна, г-да народни представители? Безспорно, че не може.

Съ приемането на тоя законопроектъ Парламентътъ ще съзъ единъ отъ многото обржчи, които сѫ скочали нашия народъ, тѣй измъченъ и изстрадалъ. (Ржкоплѣсканиа отъ лѣво)

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Боянъ Абаджиевъ. Нѣма го. Има думата народниятъ представител г-нъ Еню Клянтевъ.

Еню Клянтевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Азъ съ особена радостъ посрѣснахъ внесения законопроектъ за опрощаване на глобитѣ. Той цели да създаде едно успокоение на всички стопански съсловия, надъ които тежатъ като кошмаръ тежки глоби по различни закони. Отъ мотивитѣ къмъ законопроекта става ясно, че всички закони досега, съ които се опрощаваха глоби и се даваха други облекчения, не сѫ дали ония резултати, които сѫ очаквани, затуй защото системата, която имаме остава непромѣнена, ние следваме сжщия пътъ, ако бихъ могълъ така да се изразя, на разложение, което разложение само трупа глобитѣ, но не ги намалява. Вследствие на това днешното правителство, въ лицето на уважаемия финансовъ министъръ, излиза съ единъ законопроектъ, съ който иска да направи едно всеопрощаване, и да тури край на всички тия произволи, които досега се вършеха у насъ.

Много умѣстенъ бѣше апелътъ на г-нъ министра на финанситѣ къмъ всички г-да народни представители, да се отнесатъ съ нуждната сериозность къмъ този законопроектъ и да дадатъ своето компетентно мнение по всички въпроси, които сѫ засегнати въ него. Въ всѣки случай, колкото и грижливо да е той изработенъ, колкото и трудъ да е вложенъ въ него, който трудъ ние трѣбва да ценимъ по достойнство, все пакъ има нѣщо, което куца и което ще трѣбва да бъде допълнено. Това

ще стане при тия свободни разисквания тукъ, въ Парламента, и съ всички ония препоръки, които ще се дадатъ отъ народното представителство.

Г-да народни представители! На какво се дължатъ толкова много глоби въ нашата страна? Съ настоящия законопроектъ, който засѣга толкова много физикални закони, ние целимъ да дадемъ опрощение на глоби въ размѣръ крѣгло на два милиарда лева. Вие виждате, на каква огромна сума възлизатъ глобитѣ, които се опрощаватъ съ този законопроектъ. На какво се дължи тая огромна сума? Дължи се на туй, че въ нашата страна, както преди малко казахъ, системата си остана сѣмната — оня, който съставя по единъ или по другъ начинъ актове, не носи абсолютно никаква отговорностъ за тия материални щети, които би нанесълъ на оня честенъ и почтенъ гражданинъ, на когото налага глоба често пѣти съ стотици хиляди лева. Макарь и съставениятъ актъ да падне въ съда, онзи, който го е съставилъ, не носи абсолютно никаква отговорностъ за голѣмитѣ материални щети, които е нанесълъ на гражданина, комуто е съставилъ актъ. Ше ви посоча единъ конкретенъ случай, за да видите, защо ние сме дошли до това положение да опрощаваме толкова много глоби.

Г-да народни представители! Лично азъ, въ качеството ми на кметъ на гр. Айтосъ, изпитахъ тежеститѣ на физикалнитѣ закони. Бѣхъ председател на градското бюро на Демократическата партия. Партията имаше свой партиенъ клубъ. Клубътъ имаше голѣмъ дворъ. Умишлено се вкарватъ въ двора момченца—циганчета, които изкопаватъ дупка и играятъ на орѣхи, но на левчета. Следъ 10—15 минути идва единъ не акцизень, а полицейски стражаръ, който хваща тия циганчета и ги пита: „Какво правите?“ — „Играемъ“ — „На какво играете?“ — „На левчета“. Спиратъ тѣ играта си. Следъ туй се събиратъ корифеитѣ и обсъждатъ, какво трѣбва да се направи, и измислятъ: трѣбва да се състави актъ непременно на мене, като председател на партийното бюро, като че ли азъ съмъ съдържател на заведение, което си има свой управител, има си и стопанитѣ кафеждия и т. н. Съставятъ акта на мене и на моитѣ другари, които заедно съ мене сѣм общински съветници. И за голѣмо чудо, за срамъ на онова порочно минало, или, по-скоро, на порочността въ миналото, се издава постановление, че ни глобаватъ съ 500,000 л. И тога, г-да, ставаше въ времето, когато въ тая страна царѣше законностъ! Трѣбваше или да поднесемъ този актъ, за да си останемъ на своитѣ мѣста съ достоинство, или да си отидемъ, за да дойдатъ други, които по другъ пътъ не можеха да влѣзатъ въ общинската управа. Предпочетохме да се отнесемъ до българското правосудие, въ което имаме безгранична вѣра. Въ съда тѣзи актове паднаха, но докато паднатъ, мина се доста много време, затуй защото по закона държавниятъ адвокатъ е длъженъ, въпрѣки че актоветѣ сѣ паднали въ областния съдъ, да ги обжалва предъ върховния касационенъ съдъ, а тамъ длѣлата се бавятъ по 2 и 3 години поради голѣмата претрупаностъ. При туй положение нашиятъ имотъ е потъ възбрана, ние сте спнати, не можете да работите. Когато Върховниятъ касационенъ съдъ издаде оправдателна присѣда, онзи, който е съставилъ акта, който е билъ използванъ, за да направи тая работа, не е вече нито стражаръ, нито нищо, и не носи абсолютно никаква отговорностъ за това, че материалното състояние на гражданитѣ се руши по този начинъ.

Ето затуй, г-да народни представители, ние сме стигнали днесъ до пуждата отъ физикалната амнистия съ която да се даде едно всеопрощение на всички онѣзи, които по този или по другъ начинъ сѣм били засегнати. И затуй именно азъ настоявамъ, когато ще бѣде измѣнена физикалната система, да се предвиди, че ония, които съставятъ актове на гражданитѣ, които актове влѣчатъ следъ себе си глоби съ стотици хиляди лева, и не могатъ да ги докажатъ, носятъ отговорностъ за нанесенитѣ отъ тѣхъ, чрезъ такива актове, материални щети на гражданитѣ.

Г-да народни представители! Въпрѣки че, както казахъ преди малко, законопроектътъ е твърде обширенъ, все пакъ онзи, който го е проследилъ, е намѣрилъ, че известни работи сѣм пропуснати да бѣдатъ упоменати въ него. Нужно е да бѣде той попълненъ. Азъ предлагамъ да се допълни редакцията на чл. 6 така: (Чете) „Дължитѣ отъ лозари и овощари по смѣсла на закона за държавнитѣ привилегии, акцизитѣ и патентитѣ и наредбата-законъ за ликвидация на монопола на спирта и сливовата ракия, къмъ 1. I. 1939 г. включително, акцизъ на вина,

данѣкъ и общински налогъ на материали, отъ които се вари ракия, до 1937 г. включително и монополно право на измѣренитѣ и неиззети сливови ракии, се опрощаватъ напълно до 1,000 л., а тия надъ 1,000 л. се събиратъ съ 50% намаление, безъ глоба и лихви за закъснение, ако остатѣкъ бѣде изплатенъ до 1. X. 1939 г. включително. Открититѣ партии за сѣжитѣ, по които се дължатъ суми до 1,000 л. включително, се заличаватъ служебно“.

Защо искамъ това? Вие ще видите, че въ чл. 24 отъ закона за данѣнитѣ и др. облекчения, „Държавенъ вестникъ“, бр. 58 отъ 14 мартъ 1936 г., се предвижда, че монополното право по чл. 5, алинея трета отъ наредбата-законъ за отиѣнение и ликвидирание и временно спиране на наредбата-законъ за монопола на спирта и лекитѣ минерални масла и др., „Държавенъ вестникъ“, бр. 126/1935 г., върху декларираниятъ отъ производителитѣ на 23. IX. 1934 г. сливови ракии, които къмъ 23. VI. 1935 г. не сѣм били намѣрени на лице, т. е. изпити — по 50 ст. на градусъ декларирана ракия, и това по чл. 3 отъ наредбата-законъ за ликвидация на монопола на спирта и сливовата ракия, „Държавенъ вестникъ“, бр. 170 отъ 1. VIII. 1935 г. — по 20 ст. на градусъ на оставената на разположение на производителитѣ сливова ракия, се опрощаваше при условие, че следувиятъ се данѣкъ и общински налогъ върху материалитѣ, отъ които се вари ракия, бѣдатъ изплатени до 30. VI. 1936 г., а за неизплатилитѣ монополното право се възстанови. И понеже тия хора не сѣм изплатили това монополно право, то ше си остане, въпрѣки че по силата на чл. 6 отъ настоящия законопроектъ ние правимъ опрощаване. Затуй азъ настоятелно моля г-нъ министъра на финанситѣ да се съгласи да приеме тази редакция, която имамъ нескромността да препорѣчамъ тукъ.

Г-да народни представители! Когато става въпросъ за опрощаване на всички глоби, азъ съмъ съгласенъ, но ше си позволя да изкажа едно мое лично разбиране. Дали то не се сподѣли отъ всички васъ и отъ г-нъ министъра на финанситѣ, не зная. Има единъ законъ, по който азъ съмѣтамъ, че нарушителитѣ ше трѣбва да понесатъ известни санкции. Това е законътъ за Народното здраве. Вие ше видите маса фалшификатори на чисело мѣко, на боза, на червенъ пиперъ, на продукти отъ първа необходимостъ. Дори ше си спомните онзи скандаленъ случай, който нашиятъ печатъ изнесе специално за София, въ квартала „Хаджи Димитъръ“, където преди известно време се намѣри единъ баничаръ да пѣржи милинки за работницитѣ отъ този беденъ кварталъ съ минерално масло, и бѣше изложилъ на отравяне 200 души софийски граждани, и то въ единъ моментъ, когато Парламентътъ щедро гласуваше пари за опазването на народното здраве. Тѣзи нарушителѣ по закона за народното здраве ше трѣбва да понесатъ санкции, защото тѣ тровятъ българскитѣ граждани.

Г-да народни представители! Въ чл. 23 е казано, че се опрощаватъ всички глоби и по закони, които не сѣм упоменати въ законопроекта. Тукъ попадатъ и глобитѣ по закона за горитѣ. Азъ настоятелно ше искамъ, щото, когато се опрощаватъ глоби, едновременно да бѣдатъ опрощавани и обезщетенията, свързани съ тия глоби. Случаятъ е следниятъ. Всички, които досега не сѣм платили тѣзи глоби, сѣм изключително бедни граждани. Така сѣмо тѣ не сѣм платили и присѣдени отъ опрощенията на държавата или на общинитѣ. Може би тукъ да ми се възрази, че има обезщетения, присѣдени и въ полза на частни лица, които иматъ горѣ. Азъ съмѣтамъ, че когато се прави едно опрощение, то ше трѣбва да засегне не само държавата и общинитѣ, но, ако възможноститѣ позволяватъ, и частнитѣ лица — и тѣ да направятъ едно опрощение, каквото прави държавата. Сѣмо така азъ съмъ сторонникъ на идеята, щото по другитѣ закони, където се предвиждатъ едновременно две наказания — и глоба и затворъ — да бѣдатъ премахнати и двѣтѣ, т. е. както глобата, така и затворътъ, за да може опрощаването да бѣде пълно и да се ликвидира единъ пътъ завинаги съ въпроса за глобитѣ.

Така сѣмо въ чл. 23 азъ ше искамъ непременно изрично да се упоменатъ и глобитѣ по закона за търговскитѣ камари. Отъ провѣрките, които направихъ въ данѣчното управление се установи, какво глобитѣ по закона за търговскитѣ камари не сѣм засегнати отъ опрощенията, които се дадоха въ миналото, въпрѣки че и тамъ има такива забележки, които казватъ, че се опрощаватъ глобитѣ и по други закони. Затуй ше настоявамъ, въ текста на този членъ изрично да се упомене, че се опрощаватъ и глобитѣ по закона за търговскитѣ камари.

Министър Добри Божилов: Тъ влизатъ.

Еню Клянтъ: Но изрично не е казано.

Г-да народни представители! За да видите какво законодателство имаме и какъ се налагатъ глоби на гражданитъ, ще ви процитирамъ една заповѣдъ на Министерството на народното просвѣщение, която заповѣдъ се базира на единъ законъ, който, сигуренъ съмъ, че и на нашиятъ колеги адвокати тукъ не е известенъ. Има единъ законъ, който датира отъ 1935 г. Въ 1938 г. започватъ ревизиитъ на данъчните власти, за да се види дали действително този законъ се изпълнява. Ще ви процитирамъ самата заповѣдъ, за да видите колко е малка глобата въ единия размеръ и какъ тя се увеличава въ втория размеръ. Заповѣдъ № 176 отъ 24 януарий 1939 г., издадена отъ Министерството на народното просвѣщение. (Чете) „На основание акта подъ № 217, съставенъ на 27 май 1938 г. въ гр. Габрово отъ Любомир Паневъ, помощникъ данъченъ началникъ при Габровското данъчно-управление, противъ Сава Ив. Бѣлогай, отъ гр. Габрово, съ който е констатирано:

Че презъ 1936, 1937 и 1938 години Сава Бѣлогай е продалъ 25 радиоапарати, отъ които единъ съ цена подъ 5.000 л., а останалитъ 24 съ цена надъ 5.000 л. единия, безъ да е внесълъ за тѣхъ съответната такса за фонда „Български театъръ, литература и искусство“ и че съ това деяние същиятъ е нарушилъ чл. 3 буква „в“ отъ наредбата-законъ за учредяване фондъ „Български театъръ, литература и искусство“ — „Държавенъ вестникъ“, брой 124 отъ 5 юний 1935 г. и § 14 отъ правилника за събиране такситъ, предвидени въ тоя законъ — „Държавенъ вестникъ“, брой 197 отъ 3 септември 1935 г.

Затова, и съгласно чл. 7 отъ наредбата-законъ за учредяване фондъ „Български театъръ, литература и искусство“ и § 23 и 24 отъ правилника за събиране такситъ, предвидени въ тоя законъ, въ свързка съ чл. 480 отъ наредбата-законъ за държавнитъ привилегии, акцизитъ и патентитъ,

Налагамъ на Сава Бѣлогай, отъ гр. Габрово, глоба въ размеръ на 1.000 л. и да внесе четворния размеръ на укритата такса на продаденитъ 9 радиоапарати, отъ които единия съ цена до 5.000, а останалитъ съ цена надъ 5.000 л. единия, и петорния размеръ на укритата такса на продаденитъ 16 радиоапарати съ цена надъ 5.000 л. единия, на обща сума 34.400 л., или всичко глоба 1.000 л. и такса 34.400 л., понеже въ единия размеръ на продаденитъ 9 радиоапарати тя е внесена съ внесенъ листъ, контр. № 3878 отъ 31 май 1938 г. на Българската народна банка“.

Изяснямъ това предъ васъ, за да видите, какви сѫ послѣдствията отъ неизпълнението на този, бихъ го нарекълъ, фискаленъ законъ, за да видите какви голѣми глоби влѣче той. Този човѣкъ продава презъ 1934, 1935 и 1936 години радиоапарати. Нищо не го търси. Хората не знаятъ тая наредба. На нека си позволя да призная, че и азъ не я зная, както и мнозина не я знаятъ. Въ края на краищата, когато дохожда редъ да му се направи ревизия, се установява, че трѣбва да плати 34.400 л. глоба. Затуй преди малко намекнахъ и сега повтарямъ: не само глобитъ, но и втория размеръ на наказание, което влѣчатъ тия глоби, по силата на смѣстувашитъ закони, какъвто е случаятъ, който цитирахъ, трѣбва да бѣдатъ опростени. Въобще смѣтамъ, че е необходимо, законитъ да получи една по-разширена форма, за да може действително да отговори на повелѣта на времето и, най-сетне, на настоящето, което е създадено исрѣдъ българския народъ.

Другъ въпросъ, който на менъ не е ясенъ отъ така представения законопроектъ, е въпросътъ за качетитъ на едни добри стопански деятели, на едни добри стопански служители въ областта на ветеринарното дѣло — на ветеринарнитъ лѣкари.

Г-да народни представители! По силата на чл. 265 отъ закона за санитарно-ветеринарната служба, ветеринарнитъ лѣкари иматъ право да получаватъ отъ прегледа и отъ операциитъ, които вършатъ въ своитъ ветеринарни лѣчебници и вънъ отъ тѣхъ, 50% отъ прихода, който се получава, като тѣзи 50% биватъ разпредѣлени съответно между персонала въ ветеринарно-лѣчебното заведение, въ което сѫ извършили тия операции и прегледи. Ветеринарнитъ лѣкари иматъ това право не само по силата на чл. 265 отъ закона за санитарно-ветеринарната служба, но и по силата на редицата предписания и окръжии отъ Министерството на земедѣлнето, които не искамъ да цитирамъ, за да не ви отнемамъ много време. Ветеринарнитъ лѣкари сѫ задължени да лѣкуватъ добитъка на хората презъ

всѣко време на денонощието и въ празнични дни. Следователно, следва да се тѣкува, че тѣзи хора получаватъ тия пари като възнаграждение за вложения отъ тѣхъ извършенъ трудъ въ тѣхната служба. Работното време на ветеринарния лѣкаръ не е точно определено. Той не влага 8 часа трудъ въ денонощието, а работи и до 1 часа, и до 2 часа, работи и презъ нощта, работи и въ празниченъ день. Моята служба въ миналото е била въ непосредственъ допиръ съ службата на ветеринарнитъ лѣкари и азъ съмъ следилъ отблизо тѣхната работа. Затова именно и азъ намирамъ напълно оправдано постановлението на чл. 265 отъ закона за санитарно-ветеринарната служба, както и разпоредбитъ, издадени отъ Министерството на земедѣлнето, тѣзи хора, които влагатъ извършенъ трудъ, които въ всѣко време лѣкуватъ добитъка на хората, да получаватъ 50% отъ онова, което се получава като приходъ, и да го разпредѣлятъ съответно вложения трудъ и съобразно служебния рангъ на служителитъ въ ветеринарната лѣчебница.

Г-да народни представители! Идва обаче, решение № 153 на Върховната смѣтна палата, — притежавамъ това решение, отъ 18 юний 1936 г.; сумитъ сѫ събрани презъ течение на 1935 и 1936 г., а решението на Върховната смѣтна палата е отъ юний 1936 г. — издадено по силата на чл. 9 отъ наредбата-законъ за бюджета на държавата за 1935 г., въ който, доколкото си спомняте, презъ време управлението на Кимонъ Георгиевъ, бѣше казано, че се забранява на служителитъ да взематъ какъто и да било странично възнаграждение вънъ отъ заплатата и въобще какъто и да било хонораръ. Но въпрѣки това, Министерството на земедѣлнето съ своитъ разпоредби, които намирамъ за излишно да цитирамъ тукъ, продължава да настоява, ветеринарниятъ персоналъ да изпълнява повелѣта на чл. 265 отъ закона за санитарно-ветеринарната служба. При туй положение поставени, ветеринарнитъ лѣкари продължаватъ да събиратъ тѣзи пари за себе си, докогато става вече явно това решение на Върховната смѣтна палата, което има силата на законъ и което тѣ сѫ длъжни да изпълняватъ, затуй защото иначе ще бѣдатъ начетени. И забележете, презъ 1935 г. Областнитъ смѣтни палати, на чийто ревизия подлежатъ отчетитъ на ветеринарнитъ лѣкари, намиратъ за правилно събрани тѣзи суми и отчетитъ ветеринарнитъ лѣкари — не начитатъ никого. При туй положение хората продължаватъ да събиратъ този хонораръ, който имъ се пада. Но има единъ въпросъ сега. Следъ-туй решение на Върховната смѣтна палата вече се начитатъ ветеринарни лѣкари. Има ветеринарни лѣкари, които по предѣлна възраст сѫ уволнени. Има ветеринарни лѣкари, които сѫ раздавали тѣзи пари на хора, които сега вече не сѫ между живиятъ, които сѫ си отишли, които сѫ замърнали за винаги; има фелдшери, които сѫ уволнени. Има санитарно-ветеринаренъ персоналъ, който е уволненъ отъ лѣчебницитъ. Сега начитатъ шефовеитъ на службитъ, респективно управителитъ на ветеринарнитъ лѣчебници — тѣхъ държатъ отговорни за тѣзи суми.

Г-да народни представители! Азъ смѣтамъ, че сега, когато опрощаваме една сума отъ кръгло 2 милиарда лева, много умѣстно е въ текста на законопроекта да легне една специална глава, въ смисълъ, че начетитъ на ветеринарнитъ лѣкари, по силата на чл. 9 отъ закона за бюджета на държавата за 1935 г., се анулиратъ, падатъ, и по този начинъ да освободимъ тия лѣкари отъ тази материална отговорност, която тежи върху тѣхъ и която нагледъ, споредъ размеръ на начета, 2.265.000 л., е малка, но, разпредѣлена тази сума на нѣколко души ветеринарни лѣкари въ страната, тежи твърде много и би ги докарала до опрощаване.

Азъ ще ви процитирамъ нѣкои статистически данни, за да видите, какво лошо отражение даде това решение на Върховната смѣтна палата, ветеринарнитъ лѣкари да не работятъ презъ свободното си време въ празнични и работни дни. Така напр., въ Бургаска областъ ветеринарно-лѣчителскиятъ персоналъ — преди да бѣде взето това решение на Върховната смѣтна палата, че този персоналъ ще бѣде задълженъ да връща полученитъ суми, върху които сѫ направени и внесени всички законни удържки, които възлизатъ на около 12—15% — е произвѣлъ следната дейностъ. Презъ 1936 г. броятъ на лѣкуванитъ животни е билъ 44.068, а събранитъ суми сѫ възлизали на 96.965 л.; внесената сума въ фонда „Лѣчебно дѣло“ е била 58.197 л. Презъ 1937 г., когато се издава това решение на Върховната смѣтна палата, броятъ на лѣкуванитъ животни отъ 44.000 слиза на 35.000, събранитъ суми отъ 96.000 л. се намаляватъ на 95.000 л., а внесената сума въ фонда възлиза на 59.000 л. Персональтъ е получилъ за двѣтъ години, 1936 и 1937, всичко 387.384 л.

Но, г-да народни представители, както споменах преди малко, всички тѣзи суми, които сѫ получени, не сѫ отишли въ джоба на ветеринарния персоналъ, защото върху тѣх сѫ правени и внесени удържки за данѣкѣ занятия, за пенсионен фондъ и всички други законни удържки, които тежатъ върху допълнително получаванитѣ възнаграждения. Сега, обаче, тия хора ги държатъ отговорни за цѣлата сума.

Ето защо азъ намирамъ, че е много целесъобразно да разрешимъ веднажъ завинаги този въпросъ въ положителенъ смисълъ за тия хора, за да отървемъ отъ тормошъ, отъ гнетъ тѣзи, пакъ ще повтора, стопански дейтели, които денемъ и нощемъ работятъ въ областта на нашето скотовъдство, помощници сѫ на земеделеца, пазятъ добитѣка му и винаги сѫ въ негова услуга. При тия голѣми опрощавания, които се правятъ съ законопроекта, незначителна е сумата, която искамъ да се опрости на тѣзи хора.

Споредъ чл. 24, опрощаватъ се всички начети за суми, които не сѫ злоупотребени, които не сѫ влѣзли въ джоба на отчетниците, съ други думи формалнитѣ начети, следъ като съответната инстанция се произнесе въ смисълъ, че действително начетѣтѣ е формаленъ и нѣма умисълъ, нѣма престъпление, което да влѣче главна отговорностъ. Г-да народни представители! По този въпросъ азъ искамъ да кажа нѣколко думи.

Министъръ Добри Божиловъ: Г-нъ Клятевъ! Да сме начисто: сумитѣ, за които говорите, че се искатъ отъ ветеринарния персоналъ и които възлизатъ на около 4.000.000 л., не могатъ да влѣзатъ въ рубриката „Формални начети“. Тѣ ще влѣзатъ или въ отдѣлна глава, като опрощаване на облози, или въ отдѣленъ законъ.

Еню Клятевъ: И азъ така схващамъ тази работа, затуй повдигамъ този въпросъ.

Г-да народни представители! Добре е, както казахъ още въ началото на своята речъ, да направимъ нѣщо. Разбирамъ формални начети. Но съгласете се, че има законъ за бюджета, отчетността и предприятията, който поставя известни ограничения, при които отчетникътъ трѣбва да работи. Имаме и областни смѣтни палати. Тѣ не сѫ създадени за чернитѣ очи на нѣкого, а за да упражняватъ единъ здравъ контролъ. Кметътъ може да издаде неправилно една платежна заповѣдъ, но бирникътъ има право, по силата на закона за бюджета, отчетността и предприятията, да откаже плащането по тази платежна заповѣдъ. Ако кметътъ е недоволенъ отъ действията на бирника, може да отнесе въпроса до областната смѣтна палата, а ако е недоволенъ и отъ нейното решение, може да отнесе въпроса до Върховната смѣтна палата и тамъ окончателно да се реши. Азъ не мога да се начудя, какъ може единъ отчетникъ, който знае закона за бюджета, отчетността и предприятията, да изразходва суми по незаконенъ начинъ. Ако му е останала въ повече известна сума, да кажемъ сто хиляди лева, той е длъженъ да я внесе на оплозотворение на Земеделската банка. Кметътъ, ако иска да изразходва тази сума за направата на училище, водопроводъ или нѣкое друго мѣроприятие, не може да заповѣда на бирника да я плати. Кметътъ, следъ предварително разрешение на областния директоръ, ще издаде покана за свикването на общинския съветъ, за да се гласува допълнителенъ бюджетъ за изразходването на сумата, която е останала въ излишекъ. Въобще има установенъ редъ, по който се процедира въ всички държавни и общински учреждения. Затуй азъ смѣтамъ, че като правимъ сега опрощаване на формалнитѣ начети, трѣбва да туримъ една отговорностъ за отчетникитѣ, въ смисълъ, че тѣ не могатъ да правятъ разходи, непозволени отъ закона за бюджета, отчетността и предприятията и другитѣ закони. Тогава нѣма да постѣпятъ даже и хиляда заявления въ прошетарната комисия за опрощаване на разни суми, а не 12—15 хиляди заявления, колкото имаме сега. Вѣрно е, че законътъ за бюджета, отчетността и предприятията и други закони спъватъ въ нѣкои случаи дейността на кмета, на училищното настоятелство, на църковното настоятелство и други институции и тѣ се принуждаватъ по нѣкой пътъ да правятъ разходи въпрѣки забраната на нѣкои законни постановления. Разходитѣ не отиватъ въ джоба на никого, съ тѣхъ се е направило нѣщо, извършило се е нѣкое мѣроприятие, но въ всеки случай законътъ си е законъ, трѣбва да го тачимъ и да му се подчиняваме.

Ето защо, азъ настоявамъ да се предвидятъ санкции за ония отчетници, които и следъ тия опрощавания, които Камарата ще имъ даде съ този законопроектъ, ще вършатъ въ бъдеще нарушения на законитѣ. Какъвъ да бѣде раз-

мѣрътъ на тия санкции, е въпросъ на подробности, които въ комисията могатъ да се установятъ.

Ставаше въпросъ: когато се касае за единъ начетъ, къмъ кого ще трѣбва да се отнесе отчетникътъ, за да се установи, дали действително начетътъ е формаленъ или има извършено злоупотребление? Г-да народни представители! Органитѣ, които издаватъ решения за начети, сѫ областнитѣ смѣтни палати, Върховната смѣтна палата и специалниятъ съдъ при Върховната смѣтна палата, а въ нѣкои случаи се издаватъ постановления отъ органи на властта, които се утвърждаватъ отъ министъра на финанситѣ. Ако по надлежния редъ тия постановления не сѫ били обжалвани, остава министърътъ на финанситѣ да се произнесе, дали начетитѣ сѫ формални или не сѫ. Азъ смѣтамъ, че за да се установи, дали действително единъ начетъ е формаленъ или има извършено злоупотребление, ще трѣбва начетеното лице да отнесе въпроса въ областната смѣтна палата и, ако остане недоволенъ отъ нейното решение, да го отнесе предъ специалния съдъ при Върховната смѣтна палата. По този начинъ му се дава възможностъ въ две инстанции да изчерпи всички възможности и да представи всички доказателства, че начетътъ е действително е формаленъ.

Г-да народни представители! Азъ искамъ да повдигна още единъ въпросъ — за голѣмитѣ глоби, които сѫ наложени по закона за защита на държавата. Азъ не виждамъ да се говори за тѣхъ изрично въ законопроекта, не зная дали ще подпадатъ и по чл. 23. Г-да народни представители! Следъ голѣмата европейска война всички държави изживѣха голѣми вътрешни сътресения. Не остана незасегната въ това отношение и нашата страна, проявила се и у насъ известни увлѣчения. Следъ гласуването на закона за защита на държавата една категория български граждани попаднахъ подъ санкциитѣ на този законъ, изключително млади хора отъ бедни семейства. По една или друга причина, тѣ бѣха осѣдени по този законъ, присѣдитѣ влѣзоха въ законна сила и тѣ излежахъ наложениитѣ имъ наказания. Заедно съ наказанията, обаче, имъ бѣха наложени глоби по 50, 100, 200, 500 хиляди лева. Да платятъ тѣзи хора такива глоби, това е невъзможно.

Ето защо азъ настоявамъ да се опростятъ глобитѣ на всички осѣдени по закона за защита на държавата лица, които сѫ изтърпѣли, изтърпяватъ или ще изтърпятъ наказанието си, следъ като бѣде констатирана съ актъ тѣхната несъстоятелностъ. Вѣрвамъ, че отъ едно такова постановление въ законопроекта ще бѣждатъ засегнати почти всички, защото, както казахъ, тѣ сѫ повечето бедни хора.

Г-да народни представители! Въ заключение ще кажа, че азъ намирамъ законопроекта много навремененъ. Той разрешава почти цѣлия проблемъ за опрощаване на глобитѣ, наложени по различнитѣ закони, следъ като се направятъ известни корекции въ него. Не се съмнявамъ, че следъ като се изкажатъ записалитѣ се да говорятъ народни представители и законопроектътъ отиде въ комисията, тамъ ще се намѣри начинъ, той да бѣде допълненъ и разширенъ, да се установи, до какъвъ размѣръ да отидатъ опрощаванията, които искаме да се направятъ. Настоятелно моля, законопроектътъ да бѣде приетъ по принципъ и да бѣде изпратенъ въ комисията, където да бѣждатъ направени нуждитѣ поправки. (Ржкоплѣскания отъ дѣсно и отъ центъра)

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Димитъръ Марковъ.

Димитъръ Марковъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Нуждата и навременността отъ настоящия законопроектъ е безспорна за всички ни. И ако азъ взехъ дума, то е за да направя нѣкои препорѣжки и да внеса известна яснота въ постановленията на законопроекта.

Преди всичко, ние трѣбва да благодаримъ на г-нъ министъра на финанситѣ, че внася този законопроектъ за опрощаване на глоби, нареченъ отъ насъ законопроектъ за фискална амнистия, голѣмата нужда отъ който, както казахъ, не се оспорва отъ никого. Има нагрупани толкова глоби за нарушения на разнитѣ фискални закони, че тѣ действително представляватъ една гангрена, една язва въ нашия общественъ животъ, съ по-скорошното и по-радикално излѣкуване на която ние ще допринесемъ твърде много за оздравяването на народното стопанство и за успокояване духа на българския народъ. Действително, въ последнитѣ години се създадохъ нѣколко закони за опрощаване на данѣци и глоби, но тѣ не бѣха пълни. Този законопроектъ по своитѣ размѣри както отъ относително броя на лицата, на които се даватъ облекчения, около 950.000 души,

както преди малко съобщи тукъ г-нъ министърът на финансите, така и относно числото на законите, които засяга, е наистина пъленъ.

Г-да народни представители! Въ този редъ на мисли азъ съмъ длъженъ да спомена, че трѣбва да направимъ известно разграничение на глобите по различните фискални закони. Има закони, които сѣ ратъ ексцеленсе фискални, каквито сѣ законътъ за митниците, законътъ за тютюна, законътъ за гербовия налогъ, които целятъ да охраняватъ интереситъ на държавното съкровище, да запазятъ и засилятъ приходитъ на държавата и всѣко отклонение отъ разпорежданията на тѣзи закони се счита за нарушение и е наказуемо, обаче има и фискални закони, които целятъ да охраняватъ известни обществени богатства, каквито сѣ законътъ за горитѣ, законътъ за лова, законътъ за риболова и др., въ които действително сѣщо така има постановления, отклоненията отъ които се считатъ за нарушения и сѣ наказуеми, но отклонения, при които трѣбва да държимъ смѣтка и за социалния елементъ. Затова азъ смѣтамъ, че сега, когато правимъ опрощавания на глоби за разни нарушения на законитѣ, ние трѣбва да видимъ, къде да поставимъ центъра на тежестта, трѣбва да държимъ смѣтка, по коя отъ тѣзи две категории фискални закони сѣ извършени нарушенията.

Азъ намирамъ, че ние трѣбва да бждемъ особено внимателни, когато се касае за нарушение на закони, които целятъ да охраняватъ интереситъ на държавното съкровище, да създадатъ приходи на държавата — не говоря за нарушенията, които сѣ направени отъ незнание на законитѣ или поради недостатъчна яснота въ постановленията имъ. При тѣзи именно нарушения азъ мисля, че нѣма мѣсто социалниятъ елементъ. Трѣбва да бждемъ внимателни по отношение на тѣзи лица, които сѣ имали за целъ да присвоятъ за себе си известни приходи на държавата, и особено по отношение на рецидивиститѣ. И затова много умѣстна е забележката къмъ чл. 13 отъ законопроекта, че нарушителитѣ рецидивисти на закона за митницитѣ не се ползватъ отъ опрощаванията, които се даватъ по този членъ. Азъ бихъ предложилъ да има такава забележка и къмъ всички ония постановления въ законопроекта, които се отнасятъ до опрощаване на глоби за нарушение на закони отъ чисто фискаленъ характеръ.

По-другъ, обаче, е въпросътъ за глобитѣ по законитѣ, които целятъ да охраняватъ голѣмитѣ обществени богатства въ страната, които трѣбва да се стремимъ да запазимъ не само за насъ, но и за поколѣнията, защото нѣкои отъ тѣхъ, каквито сѣ, напр., горитѣ, мѣчно се създаватъ. Ние трѣбва да потърсимъ кои сѣ причинитѣ, които сѣ накарали толкова много хора, къмъ 300 и нѣколко хиляди души, споредъ таблицата, която ни се даде, да извършатъ разни нарушения на тѣзи закони. Ние трѣбва да видимъ и да разберемъ, дали причината за нарушението на тѣзи закони е желанието на тѣзи хора да си присвоятъ известни облаги за смѣтка на държавата, или пъкъ причини отъ социаленъ и стопански характеръ сѣ ги подтикнали да извършатъ тия нарушения.

Г-да народни представители! Ние всички сме съгласни, че отъ 1930 г. насамъ както въ цѣлия свѣтъ, така и въ България почна да бушува съ всичката си сила една голѣма стопанска криза. Знаемъ сѣщо така, че една голѣма частъ отъ поминѣка на горското население е свързана именно съ горитѣ, край които живѣе това население. Като имаме предвидъ тѣзи стопански причини, азъ бихъ алериралъ къмъ всички ви да се съгласите да бждемъ малко по-щедри въ опрощаванията къмъ тази категория нарушителите. Наистина, тоя мой апелъ може би е малко прекъсненъ, защото досега г-нъ министърътъ на финансите, къмъ всичкитѣ искания, които сѣ свързани съ поминѣка на населението и нуждитѣ на народа, е билъ много отзивчивъ. Тѣкмо това на мене ми дава куражъ да повдигна този въпросъ.

Г-да народни представители! Вѣрно е, че по други закони, които целятъ да се увеличатъ държавнитѣ приходи, сѣ предвидени значителни размѣри за пълно опрощаване. Незначителенъ е максималниятъ размѣръ на опрощаванията въ чл. 23, където, споредъ изложението на г-нъ министра, се включватъ именно и глобитѣ по всички други закони, които не сѣ упоменати тукъ. Специално размѣрътъ на опрощаванията по закона за горитѣ е твърде малъкъ. Азъ моля г-да народнитѣ представители, по съображенията, които изложихъ, въ комисията да увеличимъ тоя размѣръ.

По чл. 23, г-да народни представители, азъ повдигамъ въпроса да се внесе една по-голѣма яснота въ неговия текстъ. Тамъ се казва, че се опрощаватъ глобитѣ и лхиритѣ, дължими на държавата, общинитѣ и пр., но нищо не е казано за такситѣ.

Министъръ Добри Божиловъ: Такситѣ не влизатъ.

Димитъръ Марковъ: За такситѣ не се разбира.

Министъръ Добри Божиловъ: Не само че не се разбира, г-нъ Марковъ, но азъ поставихъ въпроса за такситѣ въ връзка съ основния въпросъ, който трѣбва да разрешимъ: трѣбва ли 24 закони да ги вмѣстимъ тукъ въ отдѣлна глава или това да направимъ съ другъ законъ, понеже сумитѣ възлизатъ на 53 милиона лева и засѣгатъ 45.000 души. Тия 24 закони ви ги изброихъ.

Димитъръ Марковъ: Въ връзка съ обясненията, които даде г-нъ министърътъ на финансите — че тукъ се касае за едно доста значително число засегнати хора, 45.000 души и, забележете, за една сума не твърде голѣма — азъ предлагамъ да се сложатъ и тѣ тукъ. За останалитѣ 15.000 души, които не сѣ засегнати отъ този законъ, и които всички дължатъ 1 милиардъ лева, азъ намирамъ, че не бихме могли да ги включимъ.

Министъръ Добри Божиловъ: За глоби надъ 200.000 л. всѣки конкретенъ случай ще трѣбва да мине презъ прощетарната комисия и презъ Народното събрание.

Димитъръ Марковъ: Азъ разбрахъ, г-нъ министре, че всички засегнати сѣ 965.000 души, отъ които 950.000 души дължатъ до 10.000 л. или общо дължатъ 560 милиона лева. Оставатъ незасегнати 15.000 души.

Министъръ Добри Божиловъ: Отъ които една частъ дължатъ надъ 200.000 л.

Димитъръ Марковъ: Да, разбирамъ. Общата сума е 1.200.000.000 л. Азъ съмъ напълно съгласенъ съ доводитѣ на г-нъ министра на финансите, че ние трѣбва да положимъ всички усилия да направимъ този законъ колкото е възможно по-широкъ, като не изпускаме, разбира се, изпредвидъ и неговата социална страна, защото, както казахъ въ началото, както и г-нъ министърътъ на финансите каза въ своето изложение, единъ отъ основнитѣ мотиви да се внесе този законопроектъ е да се посрещне отъ всички страни тукъ съ внимание, е именно неговата социална страна. Щомъ като е така, бихъ молилъ да се съгласимъ всички, щото този членъ 23 да го направимъ по-ясенъ. По-конкретно, моля да създадемъ една специална глава именно за тѣзи такси, за тѣзи други дребни суми, които не сѣ отъ вида на глобитѣ, като напр., недоплатенитѣ суми отъ бедно-болни, надвезитѣ пенсии, особено отъ такива лица, чието материално положение се е промѣнило и вследствие на това се е промѣнило и размѣрътъ на пенсията имъ, както и за други такива суми, които се изброиха. Можемъ въ тази глава да предвидимъ и опрощаването на обезщетенията по закона за горитѣ.

Г-да народни представители! Вѣрно е, че въ законопроекта се говори само за глоби. И така е. Обезщетението, каза г-нъ министърътъ на финансите, е материална обезвреда; то е една поправка на станала щета и затова то не бива да бжде включено въ опрощаванията. Но, г-да народни представители, когато се налага глоба по закона за горитѣ, тя не се налага точно по тарифната стойностъ на дървения материалъ, който незаконно е отсѣченъ. Сѣщо така и обезщетението не се определя точно по тая тарифна стойностъ. Размѣрътъ на обезщетението не е толкова, колкото е материалната щета. Ако за единъ кубикъ дърва по тарифната такса се плаща, да кажемъ, 40 л., въ нашия край, когато се извърши нарушение, глобата се определя въ троенъ размѣръ, и обезщетението се определя въ троенъ размѣръ. Значи двата размѣра не сѣ обезвреда, а сѣ едно допълнително наказание за извършеното нарушение.

Въ законопроекта има и нѣкои отклонения отъ основната база — че ще се опрощаватъ само глобитѣ. Напр. въ чл. 3, въ чл. 4 алинея предпоследна и въ чл. 7 се съдържаатъ едни отклонения отъ общата база на законопроекта да се опрощаватъ само глоби за нарушения. А щомъ приемемъ това отклонение, нека да го обмислимъ по-добре и да създадемъ една специална глава, въ която да уредимъ въпроса за опрощаването на такситѣ и на обезщетенията както по закона за горитѣ, така и по други специални закони, които сѣ въ действие, особено по закона за ограничаване кражбитѣ, палежитѣ, грабежитѣ и пр. въ нашето село.

Ако г-нъ министърътъ на финансите и ние се съгласимъ, азъ бихъ предложилъ въ комисията въ тази глава да се уреди въпросътъ за обезщетенията, дължими по стария законъ за горитѣ. Защото, г-да народни представи-

тели, до 1925 г. обезщетяването на всички нарушения, извършени от неизвестен злосторник, бѣше въ тежест на населението въ района на гората. Това е едно правило доста отживѣло. Съ него се дава възможност на злосторници отъ другде да вършатъ въ горага нарушения, а, най-важното, дава се, ако щете, едно малко насърчение на недобросъвестнитѣ пазители на горитѣ, а се ощетява цялото село. Откритѣ нарушителѣ, не откритѣ нарушителѣ, трѣбва селото да плаща.

Петко Стайновъ: Трѣбва селото да варди.

Димитър Марковъ: Това постановление на закона за горитѣ отъ 1925 г. е отмѣнено и следва да бѣде ликвидирано съ тия глоби, защото действително съ този законъ ние имаме желанието да ликвидираме една грамадна частъ отъ тѣзи нарушения. Ние имаме всичкото желание и г-нъ министърътъ на финанситѣ има това желание, да помислимъ и да вземемъ мѣрки, щото за въ бѣдеще да не ставатъ такива масови нарушения. Законитѣ ли ще промѣняваме, администрацията ли, ако е виновна, ще смѣняваме, въ всѣки случай общо е желанието ни да вземемъ нуждитѣ мѣрки, за да прекъснемъ това масово нарушение на законитѣ въ бѣдеще, за да не се смѣтне, че нарушенията на разнитѣ фискални закони не сѣ вече наказуеми. Това е една беда за всички български граждани. За да не остане това съзнание у хората, азъ казвамъ, че веднажъ ликвидирали сѣ досегашнитѣ нарушения, трѣбва да потърсимъ по-нататъкъ и мѣрките, за да не ставатъ тия нарушения за въ бѣдеще. А щомъ ще ликвидираме, да ликвидираме напълно, г-да народни представители, още повече, че това постановление на закона за горитѣ, както казахъ, е вече отмѣнено.

Азъ, обаче, намирамъ, че трѣбва да кажа нѣколко думи и въ връзка съ направеното преди мене отъ единъ народенъ представителъ предложение въ смисълъ, въ съответнитѣ текстове на законопроекта, кѣдето се говори за изплащане на остатъка отъ глобитѣ, да нѣма срокъ. Азъ решително се противопоставямъ на това предложение, г-да народни представители.

Петко Стайновъ: За кое се касае?

Димитър Марковъ: За постановленията на чл. 13 и на другитѣ членове отъ законопроекта, кѣдето се говори, че 2000 или 5000 л. отъ глобитѣ се опрощаватъ безусловно, а отъ остатъка се опрощава 60%, при условие, че 40% отъ сѣмъ щяща ще се заплати до 1 ноември 1939 г.

Единъ отъ моитѣ колеги се противопостави отъ трибуна срещу предвидѣно срокъ за изплащането на остатъка. Азъ мисля, че премахването на тоя срокъ е въ разрѣзъ съ целитѣ, които се преследватъ съ тоя законопроектъ. Ние искаме да ликвидираме не книжно, а зѣвинаги съ тия глоби. Не като се отвори партидата, да се каже на длѣжника: държавата има да взема 100 хиляди лева; ще вземе само 40 хиляди, ако ги платите до 1 ноември 1939 г., ако не, принудително ще ги събира. Това не е оздравяване и ликвидирање, а е създаване отново на излизана работа на данъчната администрация, на финансовитѣ чиновници. То е едно обременяване и за гражданитѣ.

Азъ смѣтамъ, че постановлението за срока, въ който трѣбва да се изплати остатъкъ, трѣбва да бѣде запазено, защото тоя срокъ е достатъченъ. По този начинъ основнитѣ цели, които сѣ поставени при съставянето на тоя законопроектъ, ще бѣдатъ постигнати сигурно и здраво.

Преди да привърша, г-да народни представители, ще трѣбва да кажа нѣколко думи по единъ въпросъ, който не е ясенъ. Въ всички членове на законопроекта, въ които се говори за опрощаване на глоби — членове 4, 21 и др. — е казано, че се опрощаватъ ония глоби, които сѣ наложени за нарушения, констатирани до 1 януарий 1939 г.

Министъръ Добри Божиловъ: Нарушения, извършени и констатирани до 1 януарий.

Димитър Марковъ: Въ законопроекта нѣма такова глѣбо.

Министъръ Добри Божиловъ: Така е построено законопроектътъ. Имаше предложение за две системи. Възприехме по-широката. Касае се да се изкажете дали срокътъ да бѣде 1 януарий или 1 ноември 1939 г.

Димитър Марковъ: Тѣкмо по тоя въпросъ ще говоря. Тоя законопроектъ трѣбва да обхваща всички нарушения,

извършени до 1 януарий 1939 г. Азъ препорѣчвамъ както въ чл. 4, така и въ другитѣ членове, въ които се говори кои глоби ще се опрощаватъ, да се внесе една яснота.

Петко Стайновъ: Каква яснота?

Министъръ Добри Божиловъ: Прочетете чл. 25. Тамъ изрично е казано.

Димитър Марковъ: Не е достатъчно.

Министъръ Добри Божиловъ: Достатъчно е. Изрично е казано. Изрично, точно е казана тая мисълъ, която застъпвате вие.

Димитър Марковъ: Значи — въ чл. 25.

Петко Стайновъ: Въ чл. 25 е казано: „Извършенитѣ нарушения до 1 януарий 1939 г.“ Да сѣ извършени, това е възмо.

Димитър Марковъ: Вѣрно е, че чл. 25 урежда тая материя, обаче нищо не ни прѣчи въ съответнитѣ текстове на членоветѣ сѣщо да кажемъ „извършени до 1 януарий 1939 г.“

Петко Стайновъ: А който е скрилъ нарушението за една-две години, а следъ това е открито?

Петко Стояновъ: Който е крилъ две години нарушението, подарѣкъ ли ще му направимъ?

Петко Стайновъ: Много право.

Петко Стояновъ: Азъ ще говоря по тоя въпросъ. Това е дефектъ на законопроекта.

Петко Стайновъ: Трѣбва да се обмисли този въпросъ — до кога ще бѣде срокътъ за разкриване на нарушението. Да не се даде възможностъ за насърчаване на прикривателитѣ. Трѣбва да се тури край на това.

Димитър Марковъ: Азъ препорѣчвамъ, въ текстове на съответнитѣ членове, 4 и другитѣ вмѣсто думата „констатирани“ да се постави една друга дума, за да се разбира, че се касае за нарушения, извършени до 1 януарий 1939 г.

Колкото се отнася до срока, въ който трѣбва да бѣдатъ констатирани нарушенията, има най-различни мнения. Нека въ комисията обмислимъ дали да предвидимъ давностъ за ония нарушения, които сѣ открити по-късно, които финансовата администрация не е могла да открие било поради недоглеждане, било поради прикриване отъ страна на извършителя. Трѣбва да помислимъ въ комисията, какъ да решимъ този въпросъ — дали да предвидимъ давностенъ срокъ две или три години за нѣкои нарушения, които не сѣ били открити поради особената дейностъ на лицата-извършители, сѣ които сѣ затруднили откриването на нарушенията и да лишимъ такива лица отъ всѣкакво опрощаване или облекчение.

Петко Стояновъ: Въпросътъ е, ще се взема ли комисия или нѣма да се взема отъ откривателитѣ.

Димитър Марковъ: ... или пъкъ да поставимъ едно постановление въ закона въ смисълъ, че всѣки, който е извършилъ такова и такова нарушение, ако въ такъвъ и такъвъ срокъ доброволно отиде и заяви предъ съответната администрация, че го е извършилъ, може да се ползува отъ облекчението по тоя законъ. Азъ мисля, че това мое предложение ще бѣде много целесъобразно както отъ глѣдна точка на целитѣ, които се преследватъ съ този законопроектъ, така и отъ глѣдна точка на социалната справедливостъ.

Петко Стайновъ: За глобитѣ по закона за защита на държавата какво ще кажете?

Димитър Марковъ: Г-да народни представители! Тукъ се повдигна въпросъ, защо въ този законопроектъ не сѣ включени и глобитѣ по углавнитѣ дѣла?

Петко Стайновъ: Кои глоби?

Димитър Марковъ: Глобитѣ, които се налагатъ отъ съдилищата за нѣкои извършени престѣпления, и специално глобитѣ по закона за защита на държавата.

Азъ намирамъ, г-да народни представители, че този въпросъ трѣбва да бъде разгледанъ и разрешенъ въ неговата пълнота и широта. Но той е по-скоро въпросъ за една политическа амнистия, която да обхване еднакво и углавното наказание и допълнителното наказание — както затворътъ, така и глобата. (Ръкоплѣскания отъ лѣво)

Азъ смятамъ, че въ този законопроектъ не може да има мѣсто за опрощаване на глоби по закона за защита на държавата.

Г-да народни представители! Съ тия нѣколко думи азъ се постарахъ да бъда полезенъ на васъ, на моитѣ избиратели и на всички български граждани, като допринесохъ съ скромнитѣ си сили, за да направимъ този законъ по-издържанъ. (Ръкоплѣскания)

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Г-да народни представители! Понеже часътъ е вече 7 и 10 м., а тая

вечеръ е свикана комисията по Министерството на Финансите, за да разгледа законопроекти, приети вече на първо четене, моля ви да се съгласите да вдигнемъ заседанието, съ днешенъ редъ за утрешното заседание: всички точки отъ днешния дневенъ редъ, безъ точка втора, законопроектътъ по която е приетъ.

Който отъ г-да народнитѣ представители приема това предложение, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Съборнието приема.

Г-да народни представители! Съобщавамъ ви, че определеното за утре посещение на мини „Перникъ“ по покана на г-нъ министъра на търговията, промишлеността и труда се отлага по съображения отъ служебенъ характеръ.

Вдигамъ заседанието.

(Вдигнато въ 19 ч. и 10 м.)

Подпредседателъ: **ДИМИТЪРЪ ПЕШЕВЪ**

Секретари: { **АСЕНЪ ГОЛЕВЪ**
СЕРАФИМЪ ГЕОРГИЕВЪ

Началникъ на Стенографското отдѣление: **ДОНЧО ДУКОВЪ**